THOMAS

Eerste editie
December 2016

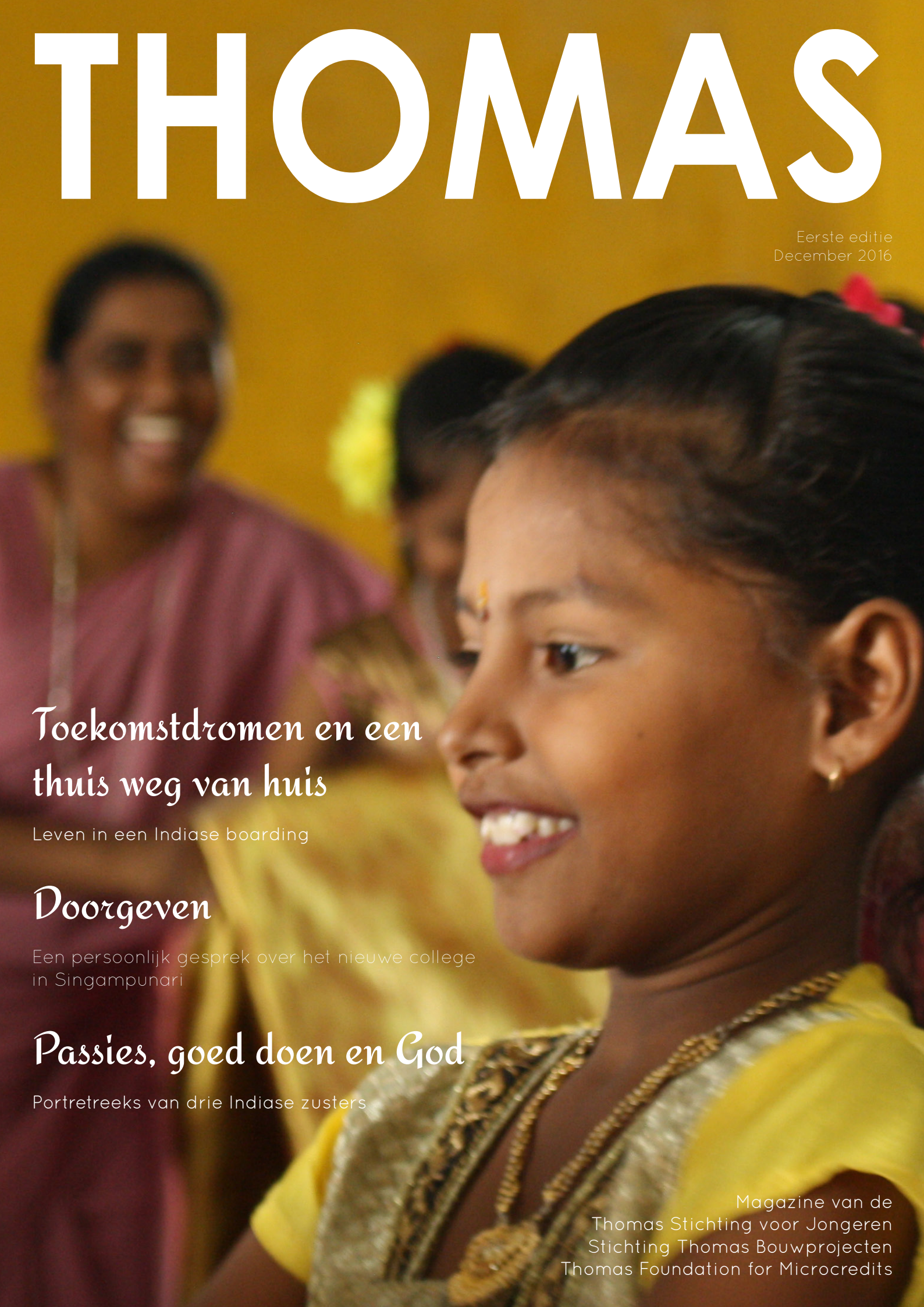

Toekomstdromen en een thuis weg van huis

Leven in een Indiase boarding

Doorgeven

Een persoonlijk gesprek over het nieuwe college in Singampunari

Passies, goed doen en God

Portretreeks van drie Indiase zusters

Magazine van de
Thomas Stichting voor Jongeren
Stichting Thomas Bouwprojecten
Thomas Foundation for Microcredits

SPLEEN
GALLBLADDER
LIVER
LUNGS

Drie stichtingen, één verhaal

De lachende gezichten, de goede verhalen en een toekomstperspectief: de wens van ieder mens voor alle kinderen. Al bijna dertig jaar zijn er jaarlijks 1500 à 2000 kinderen uit de regio Chennai in India die we dat kunnen bieden met steun van velen. Zij kunnen ervoor kiezen om onderwijzeres, verpleegster, of monteur te worden. Of om verder te leren, daar hebben we ook soms beurzen voor. Je kunt je alleen ontwikkelen met een dak boven je hoofd, voldoende eten en liefdevolle aandacht. En ook daar dragen we aan bij: we hebben voor drie miljoen euro boardings en basisvoorzieningen bij scholen gebouwd. De kern is dat mensen het zelf willen en het uiteindelijk ook zonder onze bijdragen, met onze betrokkenheid kunnen doen.

Velen denken: het gaat goed in India, dus waarom nog steunen? Helaas, de werkelijkheid is anders. Ruim een derde van de Indiase bevolking leeft rond of onder de armoedegrens van 1,90 dollar per dag. Solidariteit zoals we dat in het Westen kennen is daar anders. In ons geval ontfermen de Fransiscanesser Zusters van Sint Jozef zich over arme kinderen en wezen. Dat geeft vertrouwen: zij zijn geworteld in de lokale samenleving en kennen de noden en kansen van de arme medemens. Zij selecteren en begeleiden. En bovendien zorgen zij ook voor andere fondsen, in de eerste plaats voor hun eigen salaris. Hoe meer kinderen geholpen worden, hoe beter.

Voor het bouwen, voor het onderwijs van de kinderen en voor de beurzen zijn drie stichtingen actief. Ieder met een eigen expertise, noodzakelijk voor de juiste samenwerking met India. En allemaal onder de naam van Sint Thomas, waar het allemaal mee begonnen is. Twee zusjes Schiebroek, Lucia en Antoinette, deden vrijwilligerswerk in een ziekenhuis in Chennai. In verbondenheid dachten zij: laten we in Nederland samen met onze vrienden een paar kinderen steunen. Toen geheel onverwachts Lucia overleed, hebben Antoinette en hun vrienden dit idee echt groot gemaakt en is het geworden tot wat het nu is.

Voor u ligt nu een gezamenlijke uitgave van deze drie stichtingen, om te laten zien wat we doen en waarom dat zo hard nodig is. En ook om te rammelen aan uw portemonnee. Laat u raken en inspireren door een van de verhalen en doordringende beelden. Uw bijdrage komt sowieso voor meer dan 95% bij de kinderen terecht. Zo kunt u zaaien en kunnen zij oogsten.

Besturen is vrijwillig en nooit vrijblijvend en geeft daarmee de verantwoordelijkheid om de kansen te blijven bieden. Vanuit de Raad van Advies staan we de besturen met raad en daad bij. We zijn zeer verheugd om de handen ineen te slaan en in Nederland gezamenlijk nieuwe partners te zoeken. We rekenen op u.

Tjerk Wagenaar
Voorzitter Raad van Advies. mede-oprichter.

Colofon

Een magazine van: Thomas Stichting voor Jongeren, Stichting Thomas Bouwprojecten en Thomas Foundation for Microcredits
Opdrachtgevers: Siet Egas Repáraz, Martijn Wagener
Hoofdredactie: Caroline van Slobbe
Eindredactie: Caroline van Slobbe, Siet Egas Repáraz, Martijn Wagener
Redactie: Catherine Gilon, Caroline van Slobbe
Fotografie: Bala Subramaniam
Vertaling: Chantal de Koster, Siet Egas Repáraz, Caroline van Slobbe
Design en opmaak: Pieter Bron
Druk: Drukkerij Valkenstadt

Voor vragen of opmerkingen betreffende deze uitgave:
info@thomasbouwprojecten.nl

Voor vragen of opmerkingen betreffende de stichtingen, het werk, en donaties:

Thomas Stichting voor Jongeren
info@thomasstichting.nl
06 46031794
Wibautstraat 21, 3555 WE Utrecht
www.thomasstichting.nl
Giro 44445
IBAN: NL27INGB0000044445

Stichting Thomas Bouwprojecten
info@thomasbouwprojecten.nl
06 41106383
Boslaan 5, 5731 XX Mierlo
www.thomasbouwprojecten.nl
IBAN: NL47RABO0149308787

Thomas Foundation for Microcredits
info@thomasfm.nl
Molenstraat 33, 5688 AC Oirschot
www.thomasfm.nl
IBAN: NL30 RABO 0135 7639 16

Deze THOMAS is mede mogelijk gemaakt door:

Diverse persoonlijke giften en

valkenstadt
Gepassioneerde Grafici!
Virida
keeris architecten

Wie is THOMAS?

Deze uitgave is gemaakt in opdracht van drie stichtingen met de naam Thomas, die alle tot doel hebben om arme kinderen in India een beter leven te bieden - zij het op verschillende manieren - met concrete en kleinschalige projecten. We richten ons specifiek op meisjes, omdat het voor hen in India nog minder vanzelfsprekend is dan voor jongens om naar school te gaan, zich te ontwikkelen en verder te studeren. We willen meer bewustwording creëren in Nederland over deze kwestie. In Nederland worden de fondsen voor onze projecten geworven en de mensen die zich hiervoor inzetten werken enkel op vrijwillige basis. In India werken de drie stichtingen samen met de Fransiscanesser Zusters van Sint Jozef in het zuiden van India, voornamelijk rondom Chennai.

Thomas Stichting voor Jongeren
In 1987 is de Thomas Stichting voor Jongeren opgericht als eerste van de drie, met als doel de ontwikkeling van Indiase kinderen, veelal meisjes, uit arme gezinnen of zonder ouders. Dat doet de stichting door schoolfaciliteiten en kosten voor levensonderhoud financieel te steunen. Zo kunnen deze kinderen goed onderwijs krijgen en krijgen weeskinderen een veilig thuis en zorg en andere basisvoorzieningen voor levensonderhoud.

Stichting Thomas Bouwprojecten
De naam dekt precies de lading: Thomas Bouwprojecten bouwt sinds 1992 onder meer scholen, kindertehuizen en sanitaire voorzieningen. Waar de Fransiscanesser Zusters nieuwe scholen oprichten, helpt Thomas Bouwprojecten hen daarbij met bouwkundige voorzieningen. Dit alles met het doel om het leven en de scholing van arme kinderen in India te verbeteren. In totaal zijn er zo'n 160 projecten gerealiseerd verdeeld over 42 scholen en tehuizen.

Thomas Foundation for Microcredits
De Thomas Foundation for Microcredits, opgericht in 2007, wil jongeren stimuleren om een beroepsopleiding te volgen en wil ondernemerschap bevorderen van jong-volwassenen, met name jonge vrouwen. Hiervoor verstrekt de stichting microkredieten aan talentvolle jonge studenten en aan ondernemers in de dop met een veelbelovend ondernemingsplan. De impact hiervan strekt vele malen verder dan het individu: familie profiteert vaak net zo hard mee.

In deze THOMAS

6. “Ons plan? 25 gulden per maand sparen voor India”

Antoinette Gelton-Schiebroek en Cor Schiebroek over de geschiedenis achter de drie Thomasstichtingen

14. In beeld: hoe bouw je een school in India?

Een inkijkje in anderhalf jaar bouwen, hoe gaat dat in zijn werk?

21. Microkrediet, macro impact

Hoe het leven van vier (oud)studentes veranderde dankzij Thomas Foundation for Microcredits.

32. Campagne tegen wildplassen: Bouw een toilet en krijg een gratis bioscoopkaartje!

Stichting Thomas Bouwprojecten is steeds meer met toiletgebouwen bezig. Een achtergrondverhaal over India's 'toiletprobleem'.

38. De Vrijwilligers

Wat doen de vrijwilligers voor de Thomasstichtingen zoal in het dagelijks leven? En wat zijn hun drijfveren? Een interviewserie.

10. Toekomstdromen en een thuis weg van huis

Indiase journalist Catherine Gilon loopt een dag mee: hoe is het leven in een Indiase boarding?

18. Doorgeven

Een persoonlijk gesprek met Els en Jac Braat over het nieuwe St. Joseph's Arts and Science College for Women in Singampunari.

25. Passies, goed doen en God

Portretreeks van drie Fransiscanesser Zusters over hun werk en hoe ze zijn gekomen waar ze nu zijn.

35. Katholieke zusters in Hindoeïstisch India

Een achtergrondverhaal over cultuur, religie, en het dagelijks leven van de Fransiscanesser Zusters.

Tekst: Caroline van Slobbe
Beeld: Antoinette Gelton-Schiebroek

“Ons plan? 25 gulden per maand sparen voor India”

De geschiedenis achter de drie Thomasstichtingen

Achter de drie Thomasstichtingen gaat bijna drie decennia geschiedenis schuil, vol persoonlijke verhalen, ontmoetingen tussen culturen, ambities, drijfveren en ontwikkeling. Maar ook familieverdriet. Een verhaal over de geschiedenis achter de Thomasstichtingen met twee personen die aan de wieg ervan stonden: Antoinette Gelton-Schiebroek en haar vader Cor Schiebroek.

“Schrik niet van de ambulance op de oprit”, krijg ik voorafgaand aan het interview per sms. Het is de piketauto van Antoinette, die bij de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) werkt. Samen met haar vader Cor zit ze aan de keukentafel in het Zuid-Hollandse Pijnacker. Er staan chocolaatjes op tafel en een theepot die steeds aangevuld wordt. Ik spreek vader en dochter op een ‘historische’ datum, 15 november: het is vandaag precies dertig jaar geleden dat Antoinette’s zus Lucia in Delhi overleed in haar armen, na maanden van gezamenlijk vrijwilligerswerk in het zuiden van India.

De twee zusjes uit het Brabantse Eindhoven wilden na hun studie de wereld ontdekken en wat voor hun medemens betekenen. Missiewerk was hen met de paplepel ingegoten, vooral door Oom Jan, een Salesiaan van Don Bosco en een en broer van moeder Netty. “We waren bérenieuwsgierig”, zegt de nu 55-jarige Antoinette. Hun vader Cor (86), die zelf ook de wereld afgereisde voor zijn ingenieursbureau, vond het ‘mieters’ dat zijn dochters zo geboeid waren door andere culturen. Hij had contacten bij de Nederlandse ambassade in Delhi, en via Oom Jan ook in het zuiden van India. In Madras (nu Chennai) konden de jonge vrouwen in het ziekenhuis terecht voor vrijwilligerswerk en onderdak. En zo geschiedde. Eerst ging Lucia in haar eentje werken in en om het St. Thomas Hospital. Drie maanden later vloog Antoinette haar achterna. De een arts, de ander verpleegkundige, samen vormden ze een team in de dispensary, een soort huisartsenpraktijkje met apotheek, in Poonamalee, zo’n 30 km van het toenmalige Madras, India.

“Ik weet nog dat ze ons in het ziekenhuis vroegen om te helpen met een CT-scan. We schrokken ons dood, dat was dertig jaar geleden zelfs in het Westen nog zó specialistisch. Maar ze bleken een echo te bedoelen. Daar konden we wel mee overweg,” lacht

Antoinette. Ze stonden onder de hoede van Zuster Rexline van de Fransiscanesser Zusters van Sint Jozef (FSJ). Af en toe vult haar vader de verhalen aan, wordt er een sprongetje gemaakt in de tijd, onderbreken vader en dochter elkaar, en vallen ze van de ene in de andere herinnering. Er is ook zó veel te vertellen. “Maar dat kan Antoinette het best, die was erbij”, benadrukt Cor.

“We konden van alles meemaken, werden overal mee naartoe genomen. Voor een arts, zeker een buitenlandse, gaan er snel deuren open: in India behoren artsen tot de hogere klasse. We hebben redelijk snel wat Tamil geleerd, want Engels sprak men heel slecht. Dus leerden we ‘kalee, malee, iravu’, dat betekent ochtend, middag, avond. Zo konden we tellen en uitleggen wanneer de antibiotica ingenomen moest worden. Dit leerden we aan de zieken die we behandelden én aan de Indiase verpleegkundigen, want die hadden vaak geen studie gevolgd. We hebben het hen keer op keer uitgelegd. Vlak voor we weggingen vroegen we bij wijze van ‘controle’ wanneer de antibiotica ingenomen moest worden. En weet je wat ze zeiden? ‘We geven de pillen mee, en dat was het’. Dus zonder uitleg en zonder pillen voor de hele kuur! We waren zó verbijsterd!”

India en haar ziekenhuisperikelen maakten diepe indruk op de meiden. “Die náálden! Die werden hergebruikt, en waren dus niet scherp meer: alsof je met een vork in een rauwe biefstuk prikt. Enorm pijnlijk voor de mensen.” En een ontzettend verschil tussen rijk en arm, mede door het officieel afgeschafte maar nog steeds alomtegenwoordige kastensysteem. Wat Antoinette in India zag, hoorde en voelde heeft haar veel geleerd en bracht ook haar cultuurrelativerende houding die ook in dit gesprek doordrenkt. Dat wil zeggen: wat wij hier als ‘normaal’ beschouwen, hoeft aan de andere kant van de wereld niet per se aangenomen te worden, en vice versa. Het gaat om de mensen dáár. Iedere cultuur heeft haar eigen waarden en waarheid. “Neem het arranged marriage. In Nederland wordt dat verafschuwd, maar daar zijn veel mensen er blij mee. Ook al is het huwelijk vaak niet in eerste instantie op liefde gebaseerd, een koppel maakt er samen het beste van, een leven lang, en houden van komt later. Die bereidwilligheid om er de schouders onder te zetten, daar kunnen we in

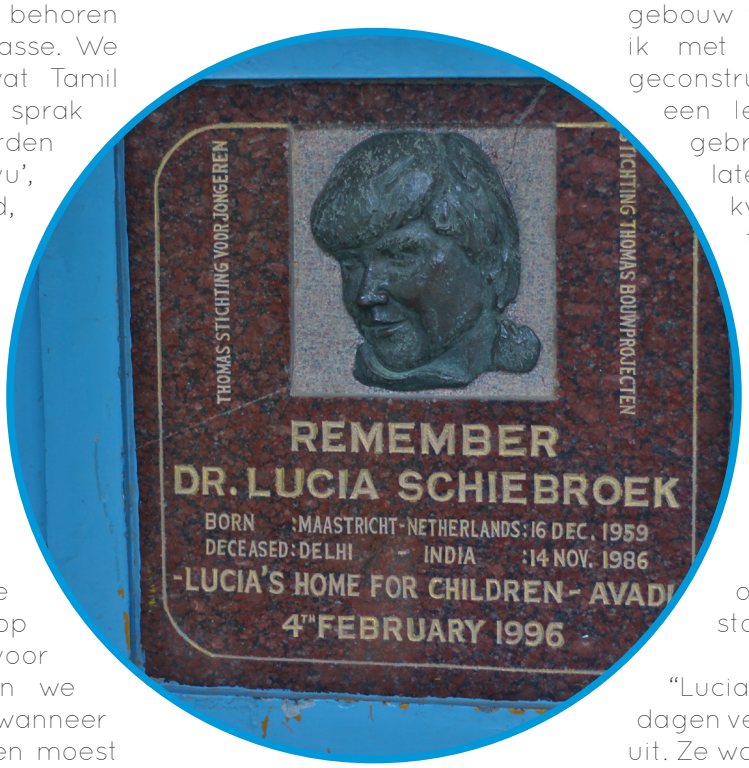

Nederland nog een puntje aan zuigen, vind ik.”

“Slapen deden we ook in het ziekenhuis, we hadden er ons eigen kamertje. Elke avond lagen we op onze bedden te kletsen. Over het werk en de mensen die we behandeld hadden, en over de kinderen. Er liepen ontzettend veel kinderen rond, overal in het ziekenhuis. Die sliepen daar ook. Het waren meestal wezen, die door het jaar heen in een internaat zaten maar tijdens de vakanties nergens anders heen konden. In het ziekenhuis werd voor hen gezorgd, maar dat ging natuurlijk ten koste van de financiën van het ziekenhuis. Daardoor kregen we het idee om iets voor die kinderen te doen. We smeedden de plannen ’s avonds op bed op ons kamertje. Als we thuis zouden komen, zouden we allebei 25 gulden per maand opzij leggen om naar India te sturen, zodat de kinderen goed opgevangen zouden worden en het ziekenhuis de eigen financiën voor de ziekenhuisbenodigdheden konden gebruiken.” Het liep net even anders.

Wat er ook gebeurt, keep smiling

Cor: “Ik had vooraf tegen Lucia en Antoinette gezegd: wat er ook gebeurt, keep smiling. En ga langs de Nederlandse ambassade. Het gebouw van de ambassade had ik met mijn ingenieursbureau geconstrueerd, dus dat was een leuke binnenkomer. Het gebrachte bezoek kwam later weer van pas. Toen kwam het fatale moment, toen Antoinette en Lucia in Delhi waren vlak voor het vertrek uit India. Netty, mijn vrouw en ik kwamen op vrijdagavond terug van een reis naar de Verenigde Staten. We wilden de dag erna uitslapen, maar om negen uur stond de overbuurvrouw op de stoep.”

“Lucia voelde zich al een paar dagen vervelend”, legt Antoinette uit. Ze was naar een ziekenhuis in Delhi geweest, maar daar had ze niet of te laat de juiste antibiotica gekregen, bleek achteraf. Ze was diabeet, grieperig, en we hadden net een hele lange treinreis vanuit Madras achter de rug, dus ze was moe en had een verminderde weerstand. Die combinatie met een hele agressieve bacterie werd haar fataal: “In onze hotelkamer voelde ze zich ‘s nachts plotseling heel slecht en ze wilde naar de wc gaan. Maar toen ze opstond, viel ze direct weer neer. Ik heb haar gereanimeerd en mond-op-mondbeademing gegeven. Maar het was al te laat.”

Antoinette vertelt het rustig, maar een nare tijd brak aan. Ze moest verklaringen afleggen aan de politie en allerlei andere instanties. “Ik werd drie keer

verhoord, toen had ik het echt gehad! Het was in Nederland half twee 's nachts. 's Ochtends heb ik geprobeerd mijn ouders te bellen. Dat lukte niet, en ook anderen bereikte ik niet. Uiteindelijk moest ik de overbuurvrouw bellen, zij was de enige die ik kon bereiken. Het was verschikkelijk dat zij het slechte nieuws moest brengen." Ze schiet vol. Het is even stil.

"Het was een enerverende tijd, op zijn zachtst uitgedrukt", onderbreekt Cor de stilte, "maar... het resultaat is dat er nu duizenden kinderen kansen krijgen die ze eerst niet hadden. Het is niet voor niets geweest."

Ze bladert door een fotoalbum en opent een Garfield-map met in net handschrift volgeschreven lijntjespapier. "Een paar jaar na alle gebeurtenissen verzamelde ik alle dagboekaantekeningen en brieven die ik naar iedereen had gestuurd toen ik in India was. Samen met mijn man, toen nog mijn vriendje, ben ik een paar weken in een huisje in Frankrijk gaan zitten om te schrijven, alleen maar schrijven. Hij heeft me er echt doorheen gesleept. Ik had het nodig om alles goed te verwerken."

De kinderschoenen van de Thomasstichtingen

De dag van het interview, 15 november 2016, is het dertig jaar geleden dat Lucia overleed, uitgaande van de Indiase tijd. Voor sommigen was de Thomas Stichting voor Jongeren opgericht ter nagedachtenis van Lucia, een manier om haar te gedenken. Maar zo was het voor Antoinette niet. "Voor mij was het echt voor die meiden, voor die plek in India waar ze de hulp nodig hadden. Om het idee dat Lucia en ik toch al hadden door te zetten, met die 25 gulden. Het ging niet om ons." Die 25 gulden werd stukken meer. "Een paar maanden na de begrafenis van Lucia hadden we iedereen die had gereageerd op haar overlijden op de hoogte gebracht van ons idee. Tot onze verbazing bracht dat wel 30.000 gulden op, waarvan 10.000 van één donateur! Dat was echt een hele grote verrassing. En daarmee werd het ook serieus." Cor vult aan: "Van vrijblijvendheid was nu geen sprake meer. Het moest nu goed georganiseerd worden."

Een half jaar na Lucia's overlijden is de Thomas Stichting voor Jongeren opgericht, in mei 1987. Thomas, vanwege de naam van het St. Thomas ziekenhuis waar de zussen Schiebroek hadden gewerkt, die lag op de St. Thomas Mount, en Lucia is begraven vanuit de St. Thomas kerk in Eindhoven. "Het moest absoluut geen Lucia Stichting of iets dergelijks worden, we wilden geen persoonsverheerlijking." De Thomas Stichting voor Jongeren werd gerund door jongeren - veelal vrienden van Lucia - voor jongeren in India. Antoinette werd voorzitter en Tjerk Wagenaar, Lucia's vriend, werd penningmeester van het bestuur. Allerlei vrienden van haar namen

"Toen we tot onze verbazing wel 30.000 gulden hadden opgehaald, was van vrijblijvendheid geen sprake meer. Het moest nu goed georganiseerd worden"

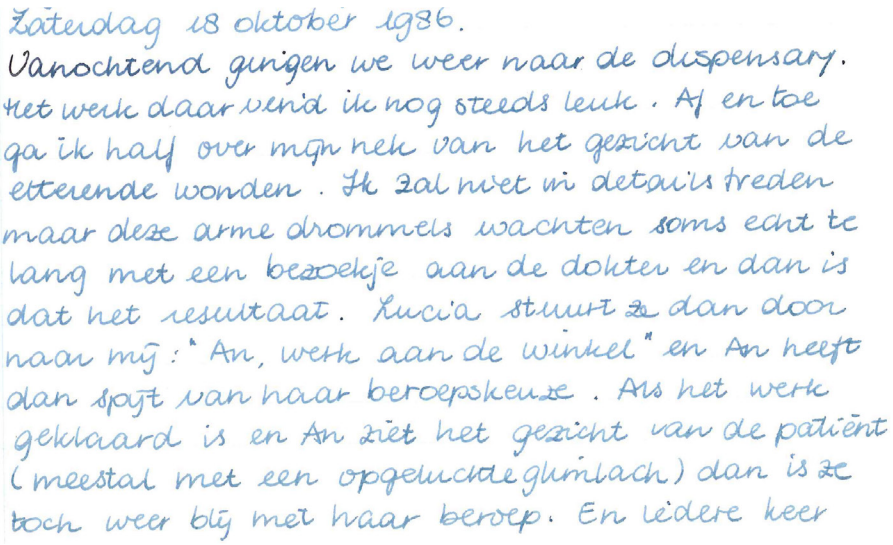
Zaterdag 18 oktober 1986.
Vanochtend gingen we weer naar de dispensary. Het werk daar vind ik nog steeds leuk. Af en toe ga ik half over mijn nek van het gezicht van de etterende wonden. Ik zal niet in details treden maar deze arme drommels wachten soms echt te lang met een bezoekje aan de dokter en dan is dat het resultaat. Lucia stuurt ze dan door naar mij: "An, werk aan de winkel" en An heeft dan spijt van haar beroepskeuze. Als het werk geklaard is en An ziet het gezicht van de patiënt (meestal met een opgelucht glimlach) dan is ze toch weer blij met haar beroep. En iedere keer

ook deel, net als haar jongere zussen Charlotte en Kristine. Cor en Netty werden ambassadeur.

Een jaar later kreeg Cor het idee om met het hele gezin een reis naar India te maken. "Ik wilde graag zien waar Lucia en Antoinette allemaal geweest waren. En het was ook een stukje verwerking," zegt Cor. Ze bezochten het ziekenhuis, maar ook enkele scholen van de Fransiscanesser Zusters van Sint Jozef, met wie de stichtingen nog altijd samenwerken. In Avadi, een stadje ten westen van Madras, kwam het gezin in een klaslokaal een heel ziek kind tegen. "De zusters konden niet goed voor haar zorgen en hadden geen plek voor het zieke kind. De kinderen woonden en sliepen buiten schooltijd in een klaslokaal. Toen bedachten we: dit moet anders. Het eerste geld van de stichting werd gebruikt voor het ondersteunen van het project in Avadi, tien meisjes specifiek. Het geld ging naar de zustercongregatie, die het inzetten voor de kinderen die in de boardings werden opgevangen en de vakanties in het ziekenhuis doorbrachten.

Het gebouw van de school in Avadi kon nog een verdieping erbovenop dragen, zo bleek. Terug in Nederland gingen we fondsen werven voor die nieuwe verdieping, zodat er goede slaapzalen voor de kinderen konden komen. Ik stuurde mijn broer Hans erheen, en die is toen gaan tekenen." In Avadi ontstond zo de eerste kostschool met donatie van de Thomas Stichting, Lucia's Home for Children. Het begon met de ondersteuning van tien meisjes. Het geld dat opgehaald werd, ging naar de FJS-congregatie, met wie Lucia en Antoinette hadden gewerkt in India. De FSJ stond voor enerzijds onderwijs aan meisjes en het opnemen van arme kinderen in boardings, en anderzijds voor publieke gezondheidszorg.

In 1992 werd Thomas Bouwprojecten opgericht als afsplitsing van de Jongerenstichting, die zich zou gaan richten op het (ver) bouwen van scholen, boardings, en sanitaire voorzieningen, geleid door Cor zijn broer Hans Schiebroek en zijn neef Cor Schiebroek (lees het interview met Hans op pagina 40). In de tussentijd reisden de bestuursleden elk jaar wel naar India. Cor herinnert zich de lange gesprekken met Zuster Prudentia, sinds jaar en dag dé contactpersoon van de zusters voor de Thomasstichtingen. "Elke avond dronk ik een korenwijn, dat is goed voor de maa. Zuster Prudentia dronk dan af en toe een borreltje mee", lacht hij.

In 2007 is de Thomas Foundation for Microcredits opgericht. Alexander Schiebroek (zoon van neef Cor) die al lang in het bestuur van de Stichting voor Jongeren zat, heeft deze stichting opgericht met het doel om leningen te verschaffen aan jonge Indiase vrouwen om te gaan studeren. De eerste fondsen kwamen van het Infocentrum Derde Wereld in Oirschot. De studentes lenen geld dat ze renteloos terugbetalen, daaruit kunnen weer nieuwe meiden studeren en zo blijft het geld circuleren.

Antoinette vervolgt haar verhaal: "Ontwikkelingssamenwerking is in beweging. Tot nu toe dachten we: onderwijs is de metaforische 'hengel', maar de trend komt steeds meer te liggen bij zelfstandigheid van lokale organisaties, die hun eigen middelen genereren. Micro-kredieten passen daar heel goed in. Als het aan mij ligt moeten wij als Thomasstichtingen mee in deze transitie. Maar dat is niet meer aan mij."

Antoinette droeg in 2004 haar bestuursstokje over en nam plaats in de Raad van Advies. Zij en haar oom Hans Schiebroek werden beide voor hun inzet benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Naussau. "Zo'n onderscheiding is toch een erkenning dat we op de goede weg zijn." Inmiddels zijn er enkele miljoenen euro's via de drie stichtingen naar India gestuurd, besteed aan scholen, boardings, studiekosten en -leningen, voedsel, toiletgebouwen, fruit, persoonlijke spullen: alles om arme kinderen, vooral meisjes, een goede toekomst te bieden.

Tekst: Catherine Gilon
Beeld: Bala Subramaniam
Vertaling: Chantal de Koster

Toekomstdromen en een thuis weg van huis

Leven in een Indiase boarding

In Avadi staat de eerste boarding die financieel ondersteund werd door de Thomasstichtingen. Hoe leven de kinderen hier? En wat brengt het hen en hun families? De Indiase journalist Catherine Gilon en haar man en fotograaf Bala Subramaniam liepen een dag mee en werden overdonderd door de vrolijke drukte tijdens de sportwedstrijd, de warmte van de zusters en de ambitieuze toekomstdromen van sommige kinderen.

De Sint Antoniuskerk in Avadi is bijna helemaal leeg en rustig als we er binnentreden. We dompelen ons een paar minuten onder in de meditatieve stilte. Dan dringen de vrolijke kinderstemmen langzaam binnen. De sfeer is direct veranderd anders zodra we het hek van het schoolterrein door gaan: er heerst een soort georganiseerde chaos. Honderden kinderen moedigen luidruchtig hun team aan. Twee jongens zijn in gevecht in een Kabbadi wedstrijd - een oude, populaire Indiase contactsport. Het is sportdag. Morgen zullen de winnaars van de verschillende sport- en literaire wedstrijden gehuldigd worden. Dan is het 14 november, de geboortedag van de eerste premier van India Nehru en tevens Nationale Kinderdag, waar de sportdag onderdeel van uitmaakt. Na de Kabbadi wedstrijd begint een volleybal wedstrijd. De kinderen gieren van de spanning.

We vragen naar de kinderen die in de boarding wonen. Zuster Vimala, een Tamil docent, zegt dat de 75 kinderen uit de boarding op de drie verschillende scholen op het schoolterrein zitten (Immaculate Heart of Mary Meisjesschool, St. Joseph Matriculation school en St. Antony Middelbare school). We lopen bij St. Antony's school naar binnen, waar les wordt gegeven in de regionale taal (Tamil). Logeshwari - een van de leerlingen – zit naast haar docent en glimlacht ons breed toe met een twinkeling in haar ogen. Een tandeloze glimlach wel te verstaan. Mevrouw Marie Claire heet ons welkom in klas 4. Onze aandacht wordt getrokken door papieren vlinders, dierentuindieren en andere papieren modellen. Mevrouw Claire legt uit: "Onze studenten hebben ze gemaakt. We werken hier met Simplified Activity Based Learning: kinderen leren door verschillende activiteiten zoals spelletjes en projectwerk. Dat heeft te maken met het feit dat onze leerlingen vaak nogal wat obstakels moeten overwinnen om naar school te komen - vanwege armoede. Wij zijn daardoor als docenten vaker aan het coachen en begeleiden dan dat we lesgeven op de traditionele manier. Neem Logeshwari, zij is heel veel vooruit gegaan sinds dit jaar. In het begin sliep ze heel veel, nu luistert ze goed en is haar handschrift ontzettend verbeterd. Ik hoop dat ze aan het eind van het jaar nog meer vooruitgang boekt."

Voor de achthonderd studenten zijn er ongeveer zeventig docenten die hen begeleiden. In elk klaslokaal zien we papierwerkjes en modellen. Sommige modellen zijn om natuurkundige basisprincipes te leren begrijpen, andere gaan over verkeersregels en enkele over hygiëne. Nog voordat we naar de volgende school kunnen gaan, gaat de schoolbel. Nieuwsgierige kinderen komen om ons heen staan en vragen ons foto's te nemen met hun vrienden en de klaslokalen. "Kom naar ons klaslokaal, ons lokaal is het mooist," roept een jongen van 10 dat ons zijn lokaal in trekt. Daarna wil een ander kind een selfie nemen.

De lessen beginnen weer en we gaan naar de Immaculate meisjesschool die iets rustiger is, maar we hebben ze nog niet tijdens hun pauze meegemaakt. Leerlingen zijn een proef met een spectrometer aan het doen in het lab. Daarna gaan we naar het computerlokaal waar kinderen achter grote oude computers werken. De school, die ongeveer 3800 leerlingen telt, is een zegen voor de meisjes uit de buurt, die hier goede scholing krijgen. Volgens de laatste census van 2011 is slechts 65 procent van de meisjes in India alfabetisch, terwijl dat voor jongens 82 procent is. De laatste jaren zijn die percentages gestegen doordat er meer maatschappelijke aandacht voor was, maar is er nog veel werk aan de winkel om meisjes op hetzelfde percentage als jongens te krijgen.

Een thuis, weg van thuis

De scholen gaan bijna dicht. Één voor één druppelen de kinderen het Auxilium Home for Children binnen, de boarding. Sommige kinderen herkennen ons van ons uitstapje naar de school en vragen ons waarom we hun klas niet hebben bezocht en – nog belangrijker – waarom we nog geen foto van ze hebben genomen. We verzekeren ze dat we nog heel veel foto's gaan maken.

Deze boarding is in 1964 opgericht en biedt onderdak aan 75 kinderen van 8 tot 16 jaar. De meeste hebben maar één ouder, meestal arme arbeiders, of zijn wees en komen uit de omringende gebieden in het district Thiruvaaluvar in Tamil Nadu. Zodra Zuster Nesam binnen komt, snellen de kinderen op haar af om de dag met haar te bespreken. De zuster runt de boarding en is populair en de kinderen laten haar hun tekeningen en werkjes zien. Zuster Nesam vraagt hen zich op te frissen voor het eten. Elke avond om half zes krijgen de kinderen een voedzame typisch Indiase maaltijd zoals puttu (gestoomde rijstebloem), sundal (kikkererwten) en kanji (pap). De kinderen wassen hun gezicht en handen, trekken wat anders aan en beginnen aan de hun avondmaal. Na een vermoeiende, lange schooldag zijn de bordjes snel leeg.

Omdat de meeste kinderen uit het arme platteland komen, is scholing een luxe die hun ouders zich vaak niet kunnen permitteren. Sommigen hebben geen scholen in de buurt van hun dorpen, anderen hebben geen (t) huis of ouders waar ze naar terug kunnen. Deze boarding vormt de brug tussen hun dromen en hun toekomst. Het maakt onderwijs beter bereikbaar: binnen een wandeling van nog geen minuut ben je bij drie verschillende scholen. In tegenstelling tot andere (particuliere) boardings waar flink voor betaald moet worden, hebben de kinderen hier onderdak voor het maandelijkse bedrag van 300 roepies (4,15 euro). Ouders die dit echter niet kunnen betalen, of kinderen zonder ouders, betalen minder of niks. Hoewel de zusters katholiek zijn, zijn kinderen van alle religies welkom en de meerderheid van de boardingkinderen is hindoe. De kinderen die familie hebben bezoeken die één keer per maand of alleen met feestdagen. De rest van de tijd is de boarding hun thuis en zijn de zusters hun familie.

Om zes uur 's avonds gaan de kinderen studeren in de aparte huiswerkruimte. Omdat Rajeshwari uit groep 6 vandaag jarig is en 10 is geworden, mag ze snoepjes uitdelen en daar geniet iedereen zichtbaar van. Ze heeft een kleurrijk papier in haar hand. "Dit is een cadeautje van een vriendin. Nadat ze jullie en de fotograaf had gezien heeft ze de camera op de voorkant en mij op de achterkant getekend. Kijk, ze heeft ook onze boarding getekend, de school, de kerk en de tempel." Ze vouwt het verjaardagscadeautje op en doet het voorzichtig in haar schrift. Wie heeft er nou dure cadeaus nodig als je een vriendin hebt die voor jou mooie tekeningen maakt? De jarige vertelt ons dat ze bij de politie wil en dat ze boeven op wil sluiten. En mooie droom voor iemand die 10 jaar oud is.

Als we wat rondlopen zien we een hard studerende Krishna. Ze vertelt ons dat haar moeder verpleegster was en dat ze gestorven is toen Krishna een baby was. Zij wordt nu opgevoed door haar oma. "Ik wil dokter worden," zegt de leerling uit groep zes. "Ik wil mensen beter maken en gratis medische hulp geven aan arme mensen." Terwijl we ons verbazen over de volwassen ambities van dit jonge meisje, laat ze ons haar schrift zien. De pagina's zitten vol met krantenknipsels over verschillende medische en biologische kwesties – hoe bloedgroepen verschillen en de effecten van voedsel op gezondheid. Al vanaf groep 1 heeft Krishna dit soort informatie verzameld. Als we haar zo enthousiast hierover horen praten beseffen we dat we te maken hebben met een dokter in de dop. Alle kinderen die we spreken hebben hun eigen droom. De één wil docent worden, de ander artiest en weer een ander wil sportman worden. De meesten van hen geven aan dat ze goed zijn in de buitenschoolse activiteiten zoals tekenen en sport. En als we terugdenken aan wat we op school allemaal gezien hebben, geloven we ze meteen. Na het eten, om ongeveer half negen 's avonds, gaan de kinderen naar hun kamers boven. De kinderen slapen in groepen op kamers maar ze hebben wel ieder een eigen matras en kussen. Als ze hun ogen dichtdoen en zorgeloos gaan slapen weten we dat hun dromen in veilige handen zijn.

"De school is een zegen voor meisjes uit de buurt. Slechts 65% van de meisjes is alfabeet, tegen 82% van de jongens."

Tekst: Caroline van Slobbe

In beeld:

Hoe bouw je een school in India?

Een bouwproces is in India in essentie vergelijkbaar met een bouwproces in Nederland. Maar toch zijn er ook wezenlijke verschillen, zoals de grond, de beschikbare materialen, het klimaat en de werkomstandigheden. Stichting Thomas Bouwprojecten geeft een inkijkje in het bouwproces van St. Joseph's Arts and Science College for Women in Singampunari, in de meest zuidelijke provincie van India, Tamil Nadu.

In de eerste fase wordt de grond geëgaliseerd en worden de paalfunderingen aangebracht. De mensen op de foto zijn gleuven aan het graven waar het fundament in wordt gestort. Die heuveltjes verdwijnen uiteindelijk. Is er nog een verschil met bouwen in Nederland? Projectleider Jos Dijkers van de Stichting Thomas Bouwprojecten legt uit: "Je fundeert in India altijd op staal, en niet op heipalen. Verder kwamen we hier af en toe rotsformaties tegen. Die moesten we met dynamiet laten springen."

Een groep bouwvakkers is bezig beton te maken, met links het zand, rechts de granulaten (een soort grind), en in de plastic zakken het cement. Dit wordt met water gemengd tot beton. De mannen en vrouwen zijn aan het werk in de volle zon, zo'n 35 tot 40 graden is het er.

De bouwkeet, gemaakt van palm- en bananenbladeren. De bouwvakkers eten en drinken er, en er blijft altijd wel iemand slapen om de bouwput te bewaken. Door die zijwanden is er wat licht, maar er zit geen raam in.

Vrouwen worden in India nog altijd minder betaald dan mannen, in de bouw zo'n 3 euro per dag (tegen 5 euro voor mannen). Toch doen zij het zwaarste werk: zij sjouwen de bakstenen op hun hoofd naar waar gemetseld moet worden. Dat kan zomaar tien kilo of meer zijn. Het 'technische' werk, dat doen de mannen.

Een bouwvakker hakt een deel uit een gemetselde muur om een schuine wand te kunnen realiseren. Misschien valt het u op dat deze man slippers draagt, geen helm, en geen veiligheidshandschoenen; hij vormt geen uitzondering. Veilig werken is een punt dat moeilijk te addresseren is voor de Stichting Thomas Bouwprojecten, die op afstand aanstuurt. In de volgende THOMAS meer over arbeidsomstandigheden en veilig werken in India.

De finishing touch: het schilderwerk. De regenpijpen zijn aangebracht en het pand is keurig afgewerkt. Let u verder op het verschil met Nederland: de steiger is gemaakt van bamboe en aan elkaar geknoopt met touw.

Stichting Thomas Bouwprojecten werkt samen met Zuster Asha, de bouwkundige van de zustercongregatie. Hier doet zij een laatste controle voor het gebouw. Zuster Asha houdt alle bouwprocessen nauwgezet in de gaten, en geeft wekelijks een update aan de projectleiders in Nederland, Jos Dijkers, Anne Reijenga, en Pieter Keeris. Twee keer per jaar brengt één van de projectleiders een bezoek aan India om zelf de bouwprocessen te bekijken en om bestaande gebouwen te controleren.

Drie Thomasstichtingen in feiten en cijfers

De Thomas Stichting voor Jongeren vangt **1500 kinderen** op in **16 boardings** in Zuidoost-India.

98% van de donaties komt direct bij de kinderen terecht.

Er zijn ruim 550 Fransiscanesser Zusters van Sint Jozef.

Thomas Foundation for Microcredits steunde al **33 studenten**. 25 daarvan hebben hun volledige opleiding succesvol afgerond en 8 studenten zijn nog hard aan de studie.

Thomas Bouwprojecten realiseerde voor **€ 3,7 miljoen** ongeveer **160 projecten**, verdeeld over 42 verschillende scholen, boardings en ziekenhuizen.

Het circulerende fonds voor microkredieten is **€50.000** *met 100% renteloze leningen.*

Een greep uit de bouwwerken van Bouwprojecten: scholen, boardings, toiletgebouwen, waterputten, ziekenkamers, waterzuiveringssystemen, bad- en wasvoorzieningen, speelterreinen, renovaties en onderhoud.

Fruit staat gewoonlijk niet op het menu in de boardings. Sinds twee jaar heeft de Stichting voor Jongeren een apart fonds waarmee de kinderen **2x per week fruitige vitamientjes** binnenkrijgen.

Studenten die een microkrediet krijgen worden lerares of verpleegkundige of kiezen ervoor een HBO Bachelor en Master te volgen.

De Fransiscanesser Zusters geven les aan **47.000 leerlingen**

De Stichting voor Jongeren geeft de allerarmste kinderen een persoonlijk koffertje met daarin een emmer en gietbeker, slaapmatje, deken, handdoek, schooluniform, schooltas en toiletartikelen.

Tekst: Caroline van Slobbe

Doorgeven

Het verhaal achter het nieuwe Singampunari College

Els en Jac Braat verruilden in september 2016 het Brabantse Eersel voor het Indiase dorp Singampunari, om daar de eerste HBO-school van Stichting Thomas Bouwsprojecten te openen. De school biedt opleidingen in Arts en Sciences voor zo'n 750 jonge vrouwen. Het project is in meerdere opzichten bijzonder, vooral voor initiatiefnemers Els en Jac. Dit is hun verhaal.

Het is al maanden droog en heet in Tamil Nadu, de meest zuidelijke provincie van India. 35 tot 40 graden is niet zo gek in deze tijd van het jaar. Een warm avondbriesje waait langs het balkon van het zusterhuis in Singampunari, in het gezicht van Els en Jac Braat. Het is al bijna donker, maar het uitzicht is nog helder, en ontroerend voor hen. Bouwpersoneel is nog druk in de weer, maar het stáát. Het groen, de heuvels, de rust, met temidden daarvan het lichtgele gebouw dat morgen gedoopt zal worden tot St. Joseph's Arts & Science College for Women. Het geeft een enorm goed gevoel aan Els en Jac, bevestigend en versterkend. Dit is hoe hun zoon Erwin, wiens naam met de school verbonden is, het graag gezien zou hebben.

Twee dagen later, iets voor zessen: de openingsceremonie gaat bijna van start. Zo'n honderdvijftig stoelen staan in rijen opgesteld. Vrolijk gekleurde bloemenkransen versieren de buitenplaats, "zó veel bloemen!" benadrukt Els. Bezoekers komen aan gedruppeld: dorpsbewoners, bouwpersoneel, Fransiscanesser Zusters vanuit allerlei plaatsen in de provincie, en zelfs de Bisschop die de school zal zegenen. Het geeft blijk van de grote betrokkenheid van velen bij het project.

Ongekende organisatietalenten

Dan, met nog vijf minuten te gaan, vallen er onverwacht druppels uit de lucht. Druppels die binnen enkele minuten omslaan in de eerste tropische storm van het seizoen: de Indiase moesson is in al zijn hevigheid losgebarsten. In no-time wordt alles omgegooid. Stoelen, tentdoeken en versieringen worden naar binnen verplaatst. Er ontstaat een natuurlijk gestructureerde samenwerking, iedereen helpt. "Die betrokkenheid, het enthousiasme en die daadkracht, dat was zó bijzonder om te zien," zegt Els. "Het heeft zo moeten zijn, geloof ik, die regenstorm. Het hoorde er gewoon bij."

De opening wordt in een toekomstig klaslokaal voortgezet. Het lintje wordt doorgeknipt. Dat was een bijzonder moment voor Els en Jac. Het project heeft heel wat voeten in de aarde gehad, en in de aanloop naar de reis dachten zij af en toe: "hadden we maar een eenvoudiger project gekozen." Waar het project in eerste instantie acht klaslokalen zou behelsen, werd het al snel uitgebreid naar een macroproject met een hele campus en toegang tot zo'n 750 studentes. Er moesten vanuit dertien verschillende organisaties vergunningen worden aangevraagd. En dan de spánning, voorafgaand aan de reis. Els: "Het kan zomaar tegenvallen, je weet het niet. En we hielden daar toch rekening mee." Maar de eerste blik op het gebouw en de opening zelf deden die onzekerheden al gauw teniet. "We hebben geen moment spijt gehad, het voelt zó goed."

Het idee om een HBO-instelling te sponsoren kwam tot stand dankzij een diepgeworteld geloof bij zowel Els als Jac dat scholing de enige effectieve weg uit de armoede is. "Ik heb dat in de afgelopen veertig jaar zien gebeuren terwijl ik de wereld afreisde voor mijn werk bij Philips. Landen hebben zich enorm ontwikkeld, toch grotendeels door educatie. En als je ontwikkelingswerk wilt doen, moet je het structureel doen. We kennen allemaal het verhaal van de vis en de hengel. Wij zijn er heilig van overtuigd dat opleidingen de weg vooruit bieden." Els vult aan: "De jonge vrouwen die we nu opleiden, geven het belang van scholing ook weer door aan hun kinderen."

“Het heeft zo moeten zijn, geloof ik, die regenstorm. Het hoorde er gewoon bij.”

‘Doorgeven’, dat woord komt steeds terug in het gesprek met de familie Braat. Het doorgeven van kennis en ontwikkeling, het doorgeven van waarden. Iets blijvends achterlaten dat doorgegeven kan worden. Om die reden werd de naam van hun zoon Erwin, die helaas drie jaar geleden overleed na een ongeluk, verbonden aan de school. De school doet zijn naam waardig voortbestaan.

Studeren voor een betere toekomst

De Fransiscanesser Zusters van Sint Jozef, de katholieke congregatie met wie de Thomas Stichtingen in India samenwerken, runnen al veel basis- en middelbare scholen, verspreid over het platteland van Tamil Nadu. Maar zodra kinderen dit hebben afgerond, kunnen ze vaak niet verder studeren, dan vallen ze in een gat. “Voor veel leerlingen ontbreekt de mogelijkheid om in de eigen omgeving en op betaalbare wijze verder te studeren en Bachelorgraad te behalen. Deze mogelijkheid wordt hiermee gecreëerd.” Hogere opleidingen zijn alleen in de stad te vinden, ver weg van huis en haard. Vooral meisjes mogen vaak van hun ouders, om veiligheidsredenen, niet in hun eentje verhuizen naar de grote steden. “Vrouwen en meisjes hebben in India een achtergestelde positie en minder mogelijkheden voor studie. En juist die studie biedt henzelf, maar ook hun familie en (toekomstige) gezinnen de kans om betere leefomstandigheden te bereiken,” zegt Jac. Daarom stond Singampunari College al jarenlang op de wensenlijst van de Zusters, en zijn Els en Jac hier vol voor gegaan. Toen de Zusterstichting 125 jaar bestond, zo’n zes jaar geleden, zou Singampunari College het nieuwe pareltje worden. Die mijlpaal is nu dan echt behaald.

Het nieuwe College verzorgt vooral Bacheloropleidingen, en daar worden later Masters aan toegevoegd. Arts en Sciences: een mengsel van Taal- en Cultuuropleidingen, maar ook E-Commerce en Computer Science. Vooral die laatste opleiding is erg populair in India. Hoewel de zusters katholiek zijn, zijn ze niet selectief in religie of kaste bij het aannemen van kinderen en studenten bij hun projecten. Ze werken juist voor de allerarmsten. Andersom is er ook geen aversie tegen het katholicisme, waardoor de toegankelijkheid groot is. “Er zijn natuurlijk allerlei tekenen in zo’n school van het geloof, maar dit wordt aan niemand opgedrongen. Kinderen hoeven niet verplicht te bidden. Hier zijn we zeker beducht op, je moet er natuurlijk wel mee uitkijken”, licht Jac toe.

Een nieuwe plek voor een Brabants schilderij

Eersel, Maastricht, en het Indiase dorp Singampunari. Het zijn de drie plaatsen die zijn verwerkt in het schilderij dat hiernaast is afgebeeld. De drie plaatsen overlopend in elkaar, staan symbool voor de route die Erwin, de zoon van Els en Jac Braat, aflegde. In Eersel is hij opgegroeid, in Maastricht ging hij studeren en wonen, en aan de nieuwe school in Singampunari is zijn naam verbonden. Het schilderij is gemaakt door Jan Schonck, buurman van Els en Jac Braat, en krijgt een ereplaats in Singampunari College, net als een borstbeeld dat van Erwin in Rajasthan (in het Noorden van India) gemaakt is en hier naartoe is vervoerd.

"Scholing is de enige weg uit de armoede, en dat wordt door generaties doorgegeven"

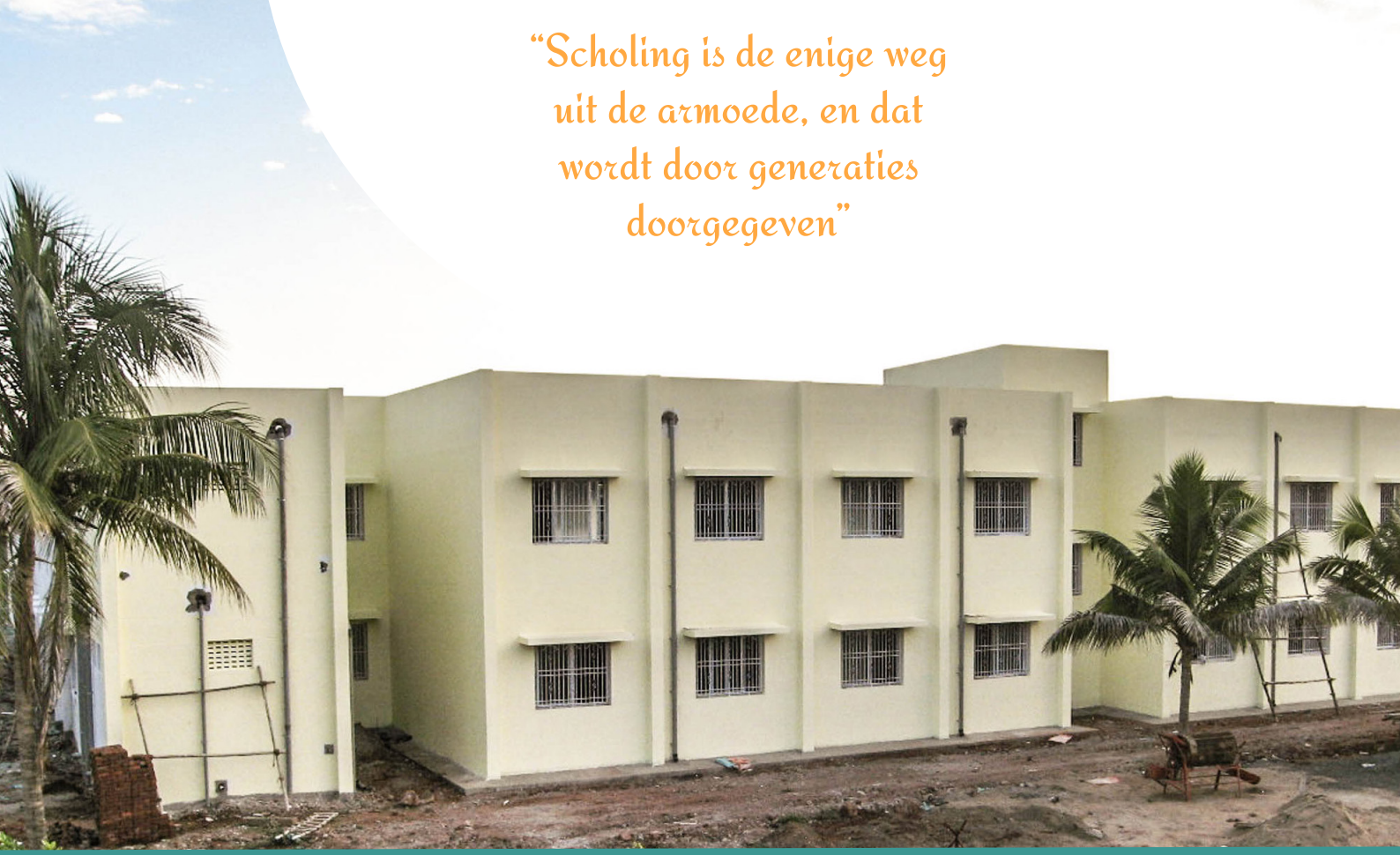

Na de opening in Singampunari blijft de familie Braat in India voor een cultuur-historische rondreis, maar dan een tikkeltje anders dan 'gewone toeristen' dat zouden doen. Ze verblijven steeds in zusterhuizen, voor Indische begrippen goede huisvesting met zelfs een Europees toilet, maar geen douche. "Wassen kon met een emmertje. We hebben hier bewust voor gekozen. Je kunt wel in een luxe hotel gaan zitten, maar we wilden juist mee krijgen hoe het leven daar is, en voor even deel ervan uitmaken. En dit is fantastisch bevallen: alles was voortreffelijk verzorgd, we kregen meer dan prima maaltijden en we zijn niet ziek geweest."

Een rondreis op maat en nieuw gewekt vertrouwen

Tijdens hun rondreis met auto en chauffeur, georganiseerd door de Zusters, stapt er bij elk tripje een andere zuster in. Voor de veiligheid, maar ook zodat zij eens een vakantiedag hebben, een uitzonderlijke kans voor de zusters. Zo maken ze uitstapjes naar het schitterende tempelcomplex in Madurai, een stad 150 kilometer van Simgampunari, en naar de uit graniet gehouwen 'rotstempels' van Mahabalipuram.
Jac: "Hierdoor hebben wij niet alleen de omgeving en rijke cultuur van India, maar ook enkele zusters écht goed leren kennen. Zoals Zuster Rexline, die in Chennai een ziekenhuis voor de armen vol passie en op haar eigenwijze manier draaiende houdt. En Zuster Prudentia, al jarenlang de contactpersoon voor de Thomas Stichtingen en een ontzettend kundige, goede en zorgzame vrouw. Je praat veel over wat hen beweegt, wat ons beweegt, je leert over de historie en achtergronden en hun manier van werken. En ze zijn ontzettend lief en zorgzaam. Die reis op deze manier was echt een toegevoegde waarde, en het gaf ons een groot gevoel van vertrouwen in de zusters, dat zij de school en alle andere projecten kundig en met de juiste intenties zullen runnen. Dat is enorm waardevol."

Want er moet nog zoveel gebeuren in het grote India, er is nog zoveel armoede en slechte infrastructuur. "Ik heb respect voor de Indiase overheid. Hoewel de kloof tussen rijk en arm nog te groot is, wordt er hard aan gewerkt. 1,3 miljard mensen: begin daar maar eens aan!" zegt Jac. Het is daarom een erg fijn gevoel voor Els en Jac hieraan te hebben bijgedragen: "We hebben iets toegevoegd, compleet, of completer gemaakt. Dat kunnen we nu met een heel gerust hart overdragen aan de mensen daar. We hebben enorm veel vertrouwen, en zonder dat kun je een dergelijk project ook niet oppakken. De basis is de goede intenties. Als er problemen zijn, kun je die niet vanuit het verre Nederland oplossen. Aan de goede intenties van de zusters zie ik: die zullen St. Joseph's Arts & Science College for Women in Singampunari, ons 'kindje' niet laten versloffen, maar het juist tot een succes maken en kennis doorgeven aan nieuwe generaties."

Microkrediet, macro impact

Thomas Foundation for Microcredits (Thomas FM) ondersteunt jonge studentes in het bereiken van hun levensdoel, door ze op het juiste moment een microkrediet te geven voor hun opleiding. Deze jonge vrouwen kunnen vaak geen lening bij een bank krijgen doordat ze geen bezit noch andere vormen van financiële zekerheid hebben. Het microkrediet wordt gegeven uit puur vertrouwen dat zij de lening kan terugbetalen zodra ze haar studie heeft afgerond en een baan heeft gevonden. Vaak strekt de impact een veelvoud verder dan de enkele student: haar familie profiteert net zo hard mee. We gaan op zoek naar de persoonlijke verhalen van deze studenten. Hoe hebben het microkrediet en de studie hun leven en dat van hun families veranderd?

Tekst: Catherine Gilon
Beeld: Bala Subramaniam

“Ik wilde zo snel mogelijk terugbetalen om iemand anders’ droom waar te kunnen maken”

Sinds zes jaar werkt Pratima (25) als programmeur-analist bij één van India’s meest prominente IT-bedrijven in Chennai. Met een anderhalf-jarige peuter thuis wordt ze geconfronteerd met de typische problemen van een Indiase moeder – jongleren tussen een veelbelovende carrière en een peuter die al haar aandacht opeist. We voelen ons schuldig als we op een zondag haar spaarzame mama-tijd verstoren, maar Pratima stond er op, ze wilde dit doen voor de zusters die haar een uitweg uit een crisis hadden geboden.

Pratima studeerde voor het tweedejaar een Bacheloropleiding in Commerce op Stella Maris, een vooraanstaande college in Chennai, toen er thuis financiële problemen ontstonden. Ze kon haar collegegeld niet meer betalen en zat gevangen tussen de schaamte om haar familieleden om een lening te vragen en het doorlopen van het moeizame process om een lening van de bank te regelen. Maar het toeval wilde dat een vriendin haar wees op het microkrediet-programma van Thomas FM. Zo kreeg ze net op tijd voor haar tweede semester toch het benodigde geld. “Die hulp kwam precies op tijd. Anders dan liefdadigheid te accepteren, konden we het geld, renteloos,

beginnen terug te betalen zodra ik een baan had." En ze betaalde niet alleen het geld terug maar ze is nog steeds enorm dankbaar. "Ik wilde de lening zo snel mogelijk aflossen omdat ik wist dat dit geld dan weer de droom van een andere studente kon waarmaken." Dat is de echte schoonheid van microkrediet: het kan een oneindige groep studentes helpen omdat eenieder haar lening terugbetaalt.

Dan verklapt ze me een geheim: Ik ben eigenlijk dol op jóuw baan. Wist je dat ik eerst journalist wilde worden?" Dan zegt ze lachend: "Later begon ik me thuis te voelen in de IT-sector. Maar nog altijd is communicatie mijn passie en ik denk dat deze bedrevenheid me helpt om in deze harde industrie te overleven. Ik ben vaak de bemiddelaar tussen het management en het team en het is van groot belang dat ik de juiste vaardigheid heb om het evenwicht te bewaren op het werk."

Het is haar ambitie om binnen het bedrijf, net als haar man, associate te worden. Haar familie heeft haar beslissing aangemoedigd en iedereen is bereid haar te helpen bij het grootbrengen van haar baby. "Mijn kind groeit onafhankelijk van mij op en het is nu het juiste moment om door te studeren. Ik wil graag een MBA doen in Human Resource management om mijn carrière vooruit te helpen." Met haar vaardigheden zou een MBA-diploma wel eens de beste manier kunnen zijn voor een goede carrière en een nog betere toekomst. Maar deze keer zal ze geen hulp van buiten nodig hebben.

"Ik was maar een meisje met dromen, maar nu wordt mijn stem gehoord"

Op het eerste gezicht lijkt Sangeetha (26) op een van haar eigen studenten aan het Ramakrishnan Engineering College in Perambulur. Maar op het moment dat de assistent-professor in Computerwetenschappen haar les begint, luistert de hele klas vol aandacht. Nadat ze de les nog eens heeft samengevat, neemt ze ons mee op een reis terug in de tijd: haar eigen studententijd.

"Ik studeerde aan de Dominic School en was altijd een goede leerling. Mijn moeder werkte als schoonmaakster op dezelfde school. Iedereen heeft me altijd gesteund en aangemoedigd goed mijn best te doen. Ik werd zelfs uitgeroepen tot beste leerling toen ik mijn eindexamen haalde," herinnert ze zich vol vreugde.

Maar toen ze eenmaal van school kwam, bleek de realiteit hard te zijn. "Ik wilde ingenieur worden. Maar in onze gemeenschap vinden mensen het geldverspilling om een meisje daarvoor op te leiden. Mijn ouders konden het ook niet betalen. Ze gooiden zelfs

mijn inschrijfformulier voor de ingenieursstudie weg. Ik huilde tranen met tuiten, maar ik rechtte mijn rug en besloot een andere opleiding te volgen, wiskunde. Toen kreeg ik opeens dat ene telefoontje." Sangeetha herinnert het zich als de dag van gisteren: "Zuster Jothi vroeg of ik nog steeds ingenieur wilde worden. Natuurlijk, zei ik, ja! De zuster vertelde me hoe de Thomas Foundation for Microcredits een lening voor mijn studie kon geven, die ik later kon afbetalen als ik zou werken. Ik kon het niet geloven. God had me een tweede kans gegeven, en ik greep hem met beide handen aan!"

Voor Sangeetha betekende haar ingenieursstudie een toegangskaartje voor een beter leven en de beste manier om haar familie te ondersteunen. Tussen 2007 en 2011 werd haar studie gefinancierd door het microkrediet dat ze van Thomas FM ontving. Na haar opleiding kreeg ze een baan direct bij haar eerste sollicitatie. "Ik had een seminar in lesgeven gevolgd, dus voor mij was het niet moeilijk om docent te worden aan de opleiding." Met een stem die luider is dan haar kleine gestalte doet vermoeden en haar zelfverzekerde en vriendelijke omgang met de studenten, werd zij snel de favoriete docent van de studenten.

Daar zij haar lot in eigen handen wilde houden, spaarde Sangeetha snel geld bij elkaar om haar vervolgopleiding met een Mastertitel te starten. Intussen had ze ook haar lening afbetaald. "Mijn hele leven veranderde na mijn studie. Ik verdien genoeg om mezelf én mijn familie te onderhouden en we zijn zelfs begonnen met een verbouwing van ons huis. Mijn moeder kreeg een baan als assistent bij de overheid en alles ziet er nu veel beter uit. Sangeetha was de eerste afgestudeerde in Engineering in haar gemeenschap en iedereen bewonderde haar. Er waren veel ouders die hun kinderen naar haar toe stuurden voor advies. "Zelfs de baas van mijn moeder vroeg me eens haar te helpen met de studie van haar dochter. Mijn moeder was trots op me en dat was heel belangrijk voor mij."

"De lening kwam voor mij precies op het juiste moment. Als dat niet gebeurd was, had ik één of ander diploma gehaald, was ik getrouwd en had ik waarschijnlijk een heel ander leven gehad dan nu. Mijn ouders maken er nu grapjes over dat het wel moeilijk is om voor mij een goed opgeleide partner te vinden. Alles wat ik wil is iemand die mij respecteert om wie ik ben en die me helpt te zorgen voor mijn ouders, op dezelfde manier als ik dat doe."

Wanneer we afscheid nemen verzoekt Sangheeta ons om Zuster Jothi, Zuster Prudentia en de donateurs van Thomas FM enorm te bedanken. "Ik was maar een meisje met dromen. Nu wordt mijn stem gehoord, dankzij hen. Voor dat ben ik hen eeuwig dankbaar."

“Mijn moeder had in haar stoutste dromen niet kunnen denken dat ik verpleegster zou worden”

Indupriya (20, foto links) en Kousalya (18, rechts), die aan het Sint Theresa van het Kind Jezus College een opleiding tot verpleegster volgen, hadden eindelijk hun welverdiende vrije dag. Kousalya’s moeder had haar zojuist bezocht, en allerlei lekkers en bemoedigende woorden meegegeven. Toen het tijd werd om afscheid te nemen had Kousalya die bezorgde maar zelfverzekerde blik in haar ogen. Haar moeder vertrok zonder om te kijken. “Mijn moeder hoedt een kudde koeien in Paachur en nog niet in haar stoutste dromen had ze durven denken dat ik ooit verpleegster zou worden.” Kousalya zelf was van plan om in de fabriek te gaan werken na haar middelbare school, om het vanzelfsprekende pad te bewandelen. Ondanks de slechte werkomstandigheden en het lage loon was dat de enige mogelijkheid voor schoolverlaters zoals zij.

Voor iemand uit een arm plattelandsgezin was een hogere opleiding niet bereikbaar noch betaalbaar. Maar gelukkig was er een docent die haar attendeerde op het het microkrediet-programma, dat haar in staat stelde een verpleegsterscursus te volgen. “In het begin was het zwaar om hier te studeren, vooral vanwege de taalbarrière. Ik voelde me niet erg op mijn gemak met alle lessen in het Engels, maar nu ben ik er aan gewend. Ik ben heel erg dankbaar dat ik deze kans gekregen heb en we beleven er zoveel plezier aan als de patiënten ons vertrouwen en bewonderen.”
Kousalya is een jonge vrouw van weinig woorden en een tikkeltje verlegen, maar dat belemmert haar niet in de omgang met haar patiënten. Ze werkt graag op de intensive care en hoopt de pijn van de patiënten te verlichten. “Het is soms erg heftig. Er was een kankerpatiënt met wie ik veel praatte, en die stierf plotseling.” Het is inderdaad wondelijk hoe de dood van een totaal vreemde zoveel verdriet kan doen. Het laat zien hoe verpleegsters als Koushalya hun patiënten behandelen: alsof het hun eigen familieleden zijn.

Verpleging is niet alleen mentaal zwaar, maar ook fysiek uitputtend. De dag begint om half zes ‘s morgens met huiswerk, daarna een mis en dan volgen de lessen. Na theorie- en praktijklessen hebben de verpleegsters in opleiding ‘s avonds om half 9 weer vrij. Indupriya vertelt: “We controleren alle vitale functies inclusief bloeddruk, verwisselen de zakken met infuus vloeistof en op de intensive care moeten we de patiënten met extra zorg behandelen.”

Er is bloed er zijn wonden en een heleboel nare dingen waar ze dagelijks mee moeten omgaan, dus wat is het dat Indupriya motiveert? “Het geeft me enorm veel voldoening om te zien dat onze patiënten beter worden en naar huis kunnen. Sommigen komen terug enkel en alleen om ons te bedanken. Dat maakt het de moeite waard!”

Ook haar eigen pijn speelt een rol bij haar motivatie. Ze maakt er ons deelgenoot van. “Ik krijg helemaal geen bezoek zoals de andere studentes. Ik heb mijn ouders zelfs nog nooit gezien. Er is een oude dame die voor me zorgde in mijn kindertijd. Zij is de enige ‘familie’ die ik heb. Ik hoop later voor haar te zorgen zoals zij voor mij gezorgd heeft.” Evenals voor Kousalya was het voor Indupriya een onmogelijke wens om te studeren, gegeven de situatie waarin zij opgroeide zonder ouders. “Als ik het microkrediet niet had gekregen, had ik nooit door kunnen leren, laat staan een verpleegopleiding volgen! Ik vind het een prachtig beroep en wil graag nog een vervolgopeiding doen.”

Passies, goed doen en God

Portretreeks van drie Indiase zusters

De drie Thomasstichtingen werken in India samen met de Fransiscanesser Zusters van Sint Jozef (FSJ). Wat zijn de drijfveren van de zusters? Hoe zijn ze gekomen waar ze nu zijn? En wat is hun relatie met de kinderen die zij zo gepassioneerd helpen? De Indiase journalist Catherine Gilon voert diepgaande gesprekken met Zuster Prudentia, de vice-president van het FSJ generalate en al lange tijd dé contactpersoon voor alle Thomas vertegenwoordigers, Zuster Rexline, die het Thomas Ziekenhuis runt en aan de wieg stond van de oprichting van de Thomasstichtingen, en met Zuster Josephine, de enthousiaste sociaal werker en secretaresse van het FSJ generalate. Drie portretten over passies, de wens om goed te doen, en hun band met God.

Tekst: Catherine Gilon
Beeld: Bala Subramaniam
Vertaling: Chantal de Koster
Icons door: Freepik op www.flaticon.com

Zuster Prudentia's levensreis om God te volgen

Zodra Zuster Prudentia, de vice-president van het FSJ Generalaat, de kamer binnen komt, gehuld in haar witte traditionele gewaad, wordt ieders blik automatisch naar haar toegetrokken. Ze is werkelijk 75 lentes jong. Omgeven door nonnen, een continu trillend mobieltje, en ze doet wel honderd verschillende dingen: van het laten repareren van wc's en badkamers tot het in dienst nemen van personeel voor het klooster. We wachten tot we haar aandacht kunnen stelen en haar voor een keer uit haar werkzaamheden kunnen halen.

Als je naar haar levensreis vraagt glimlacht ze breed. "Het is altijd God's wens geweest." Zuster Prudentia is geboren in Kottayam, in de provincie Kerala, in 1941 en ze heeft altijd de wens gehad anderen te helpen. "Mijn moeder stierf toen ik nog jong was en vanaf dat moment leek het alsof ik in een andere wereld leefde. Tegelijkertijd wilde ik me zo nuttig mogelijk maken," vertelt ze. Omdat ze op een kloosterschool gezeten had waar familieleden ook dienden, wilde zij als meisje ergens anders heen om te dienen, in haar eentje. Het was 1960 toen de jonge Prudentia naar de Franciscanesser Zusters van Sint Jozef ging. Vanaf toen was omkijken er niet meer bij.

De vrouw die op straat leefde

Nadat ze haar studie Zoölogie (dierkunde) afrondde ging ze verder studeren in Canada. Bij terugkomst in India werd ze in Agra geplaatst, het beroemde stadje vlakbij Delhi waar de Taj Mahal staat. "Ik heb daar ruim zeventien jaar in onze school gewerkt." Naast biologieonderwijs was dit ook de eerste keer dat ze in aanraking kwam met administratieve taken. In 1989 is ze naar Zuid-India verhuisd en werd ze op een school in Perambulur geplaatst. In negen jaar tijd heeft ze de school omgevormd.

Onderweg naar haar werk kwam ze eens een vrouw tegen. Ze was verlaten door haar zoon, leefde op straat, en was duidelijk stervende. Dit raakte Zuster Prudentia diep in haar hart. "Vanaf het moment dat ik haar ontmoette, wist ik dat ik iets moest doen. Ik schreef een voorstel voor het opzetten van een bejaardenhuis en gaf dat aan de Moeder Overste. Aanvankelijk ging die niet akkoord maar na een week bedacht ze zich en vroeg me het plan toch uit te voeren." Zuster Prudentia knikt, rustig. Haar houding straalt respect uit, en dat zou iedereen ook voor haar hebben die met haar in een ruimte zit. Ze vervolgt: "Ik voelde op dat moment duidelijk dat het God's werk was. Ik herrinner het me nog als de dag van gisteren. Ik ging soms even met de bejaarden kletsen, of ik kookte een lekkere maaltijd voor ze. Ze hadden simpelweg iemand nodig die naar hen luisterde." Het is aan haar glimlach te zien dat dit werk haar veel voldoening gaf, en nog steeds geeft.

Zuster Prudentia is niet alleen populair bij ouderen, maar ook favoriet bij kleine kinderen. "Ik word nog steeds opgebeld door 'mijn kinderen', leerlingen van mijn school, zelfs nu ze volwassen zijn" zegt ze stralend. Of het nu ouderen, kinderen of complete onbekenden zijn, Zuster Prudentia heeft altijd de mogelijkheid aangegrepen om de boodschap van liefde te verspreiden door middel van haar dienstbare leven. Hoe ze handelde toen er een ongeluk gebeurde vlakbij de school in Perambulur, is een voorbeeld van die dienstbaarheid.

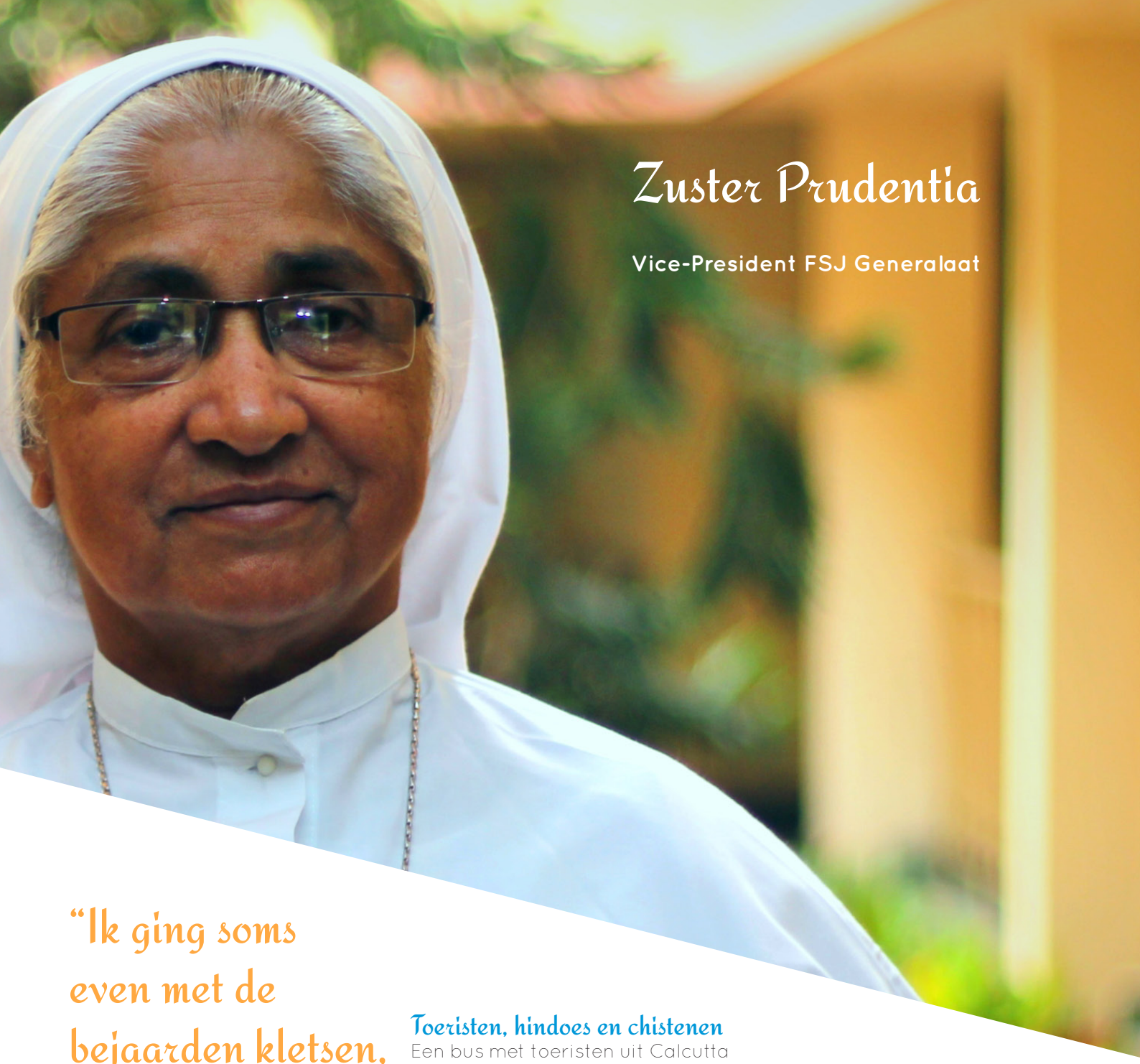

Zuster Prudentia

Vice-President FSJ Generalaat

"Ik ging soms even met de bejaarden kletsen, of ik kookte een lekkere maaltijd voor ze. Ze hadden simpelweg iemand nodig die naar hen luisterde."

Toeristen, hindoes en chistenen

Een bus met toeristen uit Calcutta kreeg een ongeluk in het zuiden van het land en de inzittenden konden nergens heen. Ze spraken de lokale taal niet: het was een nachtmerrie voor ze. Maar de hulp was nabij. Zuster Prudentia en vrijwilligers van de school hielpen de slachtoffers van het ongeluk. Ze verbleven een maand op de schoolcampus en de zusters zorgden er persoonlijk voor dat iedereen goed herstelde. De meeste slachtoffers waren Hindoes en keken vol bewondering naar Zuster Prudentia's toewijding en vroomheid.

Vandaag de dag gaat haar werk nog steeds door en raakt ze nog dagelijks mensen. Ze heeft samen met de Thomasstichtingen (waar ze vanaf 2001 mee samen werkt) verschillende scholen gebouwd, boardings, kloosters, toiletten, en nog veel meer. Ze trotseert elke dag nieuwe uitdagingen en daarbij put ze veel kracht uit haar geloof.

Zuster Josephine

Secretaris-Generaal FSJ
Generalaat

Tekst: Catherine Gilon
Beeld: Bala Subramaniam

“Ik vind het heerlijk om met tieners te werken”

Zuster Josephine straalt een ontzettend jeugdig enthousiasme uit. We ontmoeten de secretaris van het FSJ Generalaat een dag voor haar 32e verjaardag. Na het afronden van haar werk ruimt ze haar kantoor op en dringt ze er op aan dat we iets eten en drinken. Met een vers fruitsapje in ons hand raken we in gesprek, en ze vertelt over haar leven achter die aanstekelijke glimlach.
Zuster Josephine is geboren in een klein dorpje dichtbij het Dindugal district in Zuid-India. Toen ze veertien jaar oud was voelde ze als het ware haar roeping. Ze herinnert het zich met een twinkeling in haar ogen. Toen ze bij hen aanklopte, vroegen de zusters van FSJ haar om eerst een opleiding af te ronden. “Ik was te klein, zelfs voor mijn leeftijd”, lacht ze. Ze volgde een opleiding Informatica en direct daarna, op haar 24e, zorgde ze voor zo’n tachtig kinderen in haar eerste baan als verzorgster in een tehuis van de zusters. “Dat was de mooiste baan die ik ooit heb gehad. Ik weet dat ouders het vaak moeilijk vinden om met tieners om te gaan, maar voor mij was het gewéldig om met ze te mogen werken op een voor hen zo cruciale leeftijd.”

Studeren, vallen en opstaan

In India zijn technische, computer-gerelateerde studies erg populair. Die bieden meer kansen en status. Veel studenten kiezen na zo’n studie pas voor een richting waar hun passie ligt. Voor Zuster Josephine was studeren erg belangrijk, het gaf haar immers het toegangsticket voor het werk dat ze wilde doen bij de Fransiscanesser Zusters. Daarom was ze geschokt toen ze in het tweede jaar van haar Bachelor bijna van de universiteit gestuurd werd, in verband met haar leeftijd. “Op dat moment was het de grootste nachtmerrie ooit. Ik dacht, hoe moet ik de mensen thuis en in het klooster onder ogen komen en vertellen dat ik mijn opleiding niet af kan maken? Ik heb veel gebeden en na een paar dagen kreeg ik een telefoontje van een hindoeïstische universiteit met de mededeling dat ik daar mijn studie zonder enige vertraging kon vervolgen.”

“Het was absoluut de gratie van God dat ik verder kon studeren en ik was daarna nog meer vastberaden om het goede te doen. Mijn volgende stap was een Master in Hulpverlening en Psychotherapie.” Waarom koos ze juist die studies? “Ik vind het belangrijk om kinderen te begeleiden in hun formatieve jaren, in het bijzonder tieners.” Ze pauzeert even en haalt een voorbeeld uit haar eigen jeugd aan. “Toen ik een tiener was, hadden onze buren vier kinderen. Ze hadden geen ouders meer en ze groeiden op bij familie. Als tieners konden ze niet goed praten met hun tante en ze vertrouwden mij toen vaak hun zorgen en gedachten toe. Het was veel gemakkelijker voor hen om iemand van hun eigen leeftijd in vertrouwen te nemen.” Voor Zuster Josephine was het een eerste stap in het bieden van een luisterend oor aan tieners.

Tienerproblemen

Nadat ze haar Master Hulpverlening en Psychotherapie afgerondt, wordt ze regelmatig door de scholen dichtbij het klooster opgebeld voor expertise in het sociaal werk. “Verscheidene kinderen waar ik mee heb gewerkt zochten een luisterend oor. Er was bijvoorbeeld een heel stil kind dat nauwelijks met andere kinderen sprak. Na een paar gesprekken met mij kwam ik er achter dat het niet goed met haar ging omdat haar ouders uit elkaar waren. Ze vertelde dat ze zelfs aan zelfmoord dacht omdat ze er niet tegen kon dat haar ouders zich zo verschrikkelijk tegen elkaar gedroegen. Heel langzaam heb ik haar kunnen overtuigen dat dit over zou gaan en dat ze misschien haar ouders dichter bij elkaar kon brengen als ze haar gevoelens openlijk met hen deelde. Ze kwam er daarna snel achter dat er nog meer belangrijk in haar leven was. Ik was heel gelukkig dat ze uiteindelijk verder ging met haar leven.”

Hoewel haar taken als secretaresse van het Generalaat veel tijd opeisen (ze runt de communicatie-afdeling), vindt ze toch een keer per week tijd om tieners die dat nodig hebben te begeleiden in de scholen, boardings en ziekenhuizen van de FSJ. Haar jeugdige uitstraling zal haar hopelijk nog vele jaren in staat stellen om kinderen te helpen die hulp, begeleiding, of gewoon een luisterend oor zoeken.

Zuster Rexline

Directrice
Sint Thomas Ziekenhuis

Het is een drukke werkdag in het St. Thomas Ziekenhuis in Chennai. Directrice Zuster Rexline sluit de werkdag af met het ene na het andere overleg. Allereerst met een dokter, daarna met een vrijwilliger en nu staat er een moeder bij haar die haar kind wil laten zegenen voor haar verjaardag. In een paar minuten tijd zien we Zuster Rexline van de ene rol in de andere kruipen: van manager, naar dokter, en naar liefdevolle moeder. Terwijl we een kopje chai drinken, vertelt Zuster Rexline (71) over haar leven.

Zuster Rexline groeide op in een vroom katholiek gezin in een afgelegen dorpje vlakbij Chengelpattu, in Zuid-India. Haar vader was een geestelijke en is voor Zuster Rexline haar eerste inspiratie geweest. Door hem kreeg ze haar religieuze ambitie. En toen zag ze de Franciscanesser Zusters van St. Jozef (FSJ) met de allerarmste dalits werken, mensen uit de laagste kaste die toentertijd in India de 'onaanraakbaren' werden genoemd. "Toen ik kind was en hen aan het werk zag, met hun witte gewaden, dacht ik dat ze engelen waren die vanuit de hemel naar aarde waren gestuurd." Niet lang daarna voelde ze zelf haar roeping toen ze 18 jaar was. Op dat moment begon haar reis bij de FSJ.

Hoe een verlegen meisje dokter werd

In het klooster vroeg Moeder Overste haar om Medicijnen te gaan studeren. "Ik was toen nog heel verlegen. Ik was ook niet overtuigd van de keuze voor de geneeskunde. Ik kon niet eens naar een lijk kijken in de anatomieles. Nadat ik twee maanden bezig was ben ik naar Moeder Overste gegaan en heb ik haar gesmeekt om me terug te sturen naar de keukendienst. Ik kon het simpelweg niet." Maar Moeder Overste vroeg haar om te gehoorzamen, om te vertrouwen op de wil van God. "Ik ben heel blij dat ik dat gedaan heb. Het geeft me een heel goed gevoel om goed te doen voor mensen die het nodig hebben, om God's plannen uit te mogen werken."

Tekst: Catherine Gilon
Beeld: Bala Subramaniam
Icons door: Freepik op www.flaticon.com

“Ik dacht dat de Fransiscane Zusters engelen waren”

“Drie jonge, ongetrouwde moeders pleegden zelfmoord omdat hun families hen niet wilden accepteren. Toen besloot ik dat we daar iets aan moesten doen”

En God heeft haar niet alleen als dokter gekozen maar ook als mens die het leven van andere mensen kan raken. Het St. Thomas Hospital dat ze leidt is begonnen als een gratis apotheek in 1972. In 1985 nam Zuster Rexline de leiding over. Ze herinnert zich hoe ze samen met een andere dokter grote hoeveelheden patiënten op een dag zag, terwijl ze alleen antibiotica te bieden hadden. “We behandelden patiënten uren en uren achtereen, kwamen niet aan eten toe behalve biscuitjes en de dokters uit het nabijgelegen militaire ziekenhuis hielpen ons met medicijnen.”

Dromen gaan nooit voorbij

Levensveranderende dingen gebeuren vaak als we ze het minst verwachten. Voor Zuster Rexline, die het ziekenhuis probeerde te runnen met de weinige middelen die ze had, was dat de komst van de vrijwilligster, de Nederlandse dokter Lucia. “Zelfs terwijl ze het al druk genoeg had met haar vrijwilligerswerk in het ziekenhuis, wilde dokter Lucia helpen bij het ondersteunen van drie weeskinderen die ik onder mijn hoede had.” Daarnaast worden ook al jaren minder bedeelde kinderen door de later opgerichtte stichting gesteund, op allerlei manieren.

Voor Zuster Rexline was er nog een onverwachte ontwikkeling die ervoor zorgde dat ze zich bezig ging houden met het ondersteunen van weeskinderen. Ze rilt nog als ze er aan terug denkt: “Op een gegeven moment pleegden drie ongetrouwde, jonge moeders zelfmoord. De reden was dat hun families de jonge vrouwen en hun baby’s niet accepteerden. Op dat moment besloot ik dat we daar iets aan moesten doen. In 2005, met de hulp van communicanten uit Luxemburg, hebben we een weeshuis gebouwd. Er zitten nu vijf ongetrouwde moeders en twaalf half-wezen in hetzelfde gebouw. We hebben een hulpverlenerscentrum, een dagopvang en een onderwijscentrum.”

Naast het opzetten van het weeshuis en het doorontwikkelen van het ziekenhuis naar een volledig zorgcentrum, is het Zuster Rexline (met heel veel hulp van donateurs) gelukt om verschillende gezondheidsprojecten in de gemeenschap op te zetten. Daarnaast runt ze een verpleegopleiding en een naaiatelier voor de vrouwen uit de gemeenschap. En voor honderden vrouwen en kinderen zijn zusters zoals Zuster Rexline echte engelen.

Campagne tegen wildplassen: Bouw een toilet en krijg een gratis bioscoopkaartje!

India's immense probleem rondom sanitaire voorzieningen

In India is er een grapje dat zoenen in het openbaar verboden is, maar plassen en zelfs poepen in het openbaar niet. Het is nog waar ook. Als je tegen je echtgenoot of vriendje aan zit op het strand nadat de zon onder is, kan het gebeuren dat de politie je wegstuurt. Maar grote en kleine boodschappen kun je doen waar en wanneer je maar wilt.

Het was daarom een grote opluchting dat de Indiase premier deze kwestie eindelijk oppakte met de prioriteit die het verdient. Op de verjaardag van Mahatma Gandhi op 2 oktober in het jaar 2014 kondigde premier Narendra Modi zijn 'Swachh Bharat' missie aan: Schoon India, om een einde te maken aan wildpoepen en wildplassen. De overheid maakte plannen om 12 miljoen toiletten te bouwen in rurale gebieden vóór de 150e verjaardag van Gandhi in 2019. Sindsien zijn er bewustwordingscampagnes gelanceerd om mensen aan te zetten tot het bouwen van toiletten in hun huizen. Ook Stichting Thomas Bouwprojecten werkt hard om het doel van een schoon India te bereiken voor de kinderen in de scholen, boardings en ziekenhuizen van de Fransiscanesser Zusters. Een achtergrondeverhaal over India's immense probleem rondom (het gebruik van) sanitaire voorzieningen.

Wat is het probleem?

Voor een land met de op één na grootste bevolking van de wereld is het een immense uitdaging: 60,4 procent van India's bevolking heeft geen toegang tot veilige toiletten en privacy, volgens hulporganisatie Water Aid. Dus de vraag komt al snel op: heeft het initiatief van de overheid al vruchten afgeworpen? Het laatste overheidsrapport uit 2015 toonde aan dat meer dan de helft van de rurale bevolking nog steeds in het openbaar de behoefte doet. Het rapport vertelt verder dat toegang tot water in toiletten leidt tot een sterk contrast tussen steden en het platteland: 88 procent van stedelijk India heeft toegang tot waterfaciliteiten in het toilet, tegen slechts 43 procent van plattelandshuishoudens.

Dokter Archana D., een arts die werkt in de buitenwijken van Chennai, vertelt ons dat zowel toiletten in huizen als openbare toiletten in scholen en ziekenhuizen enorm belangrijk zijn. "Ik heb zo veel meisjes gezien met een urineweginfectie, soms vanwege het te lang moeten ophouden voor er een toilet beschikbaar is, soms door het gebruik van onhygiënische toiletten. Schooltoiletten zijn een broedplaats voor honderden ziekten en daarom moeten schone schooltoiletten topprioriteit zijn."

We spreken Zuster Prudentia van de Fransiscanesser Zusters van Sint Jozef (FSJ) en ze is het hier zeker mee eens. "Het bouwen van meer toiletten voor onze scholen en boardings heeft hoge prioriteit. Ook leren we kinderen hygiënische gewoonten aan op school en houden we bijeenkomsten met ouders om het belang hiervan te benadrukken." Volgens de zuster helpt het als kinderen al op vroege leeftijd hiermee leren omgaan. De kinderen worden zelfs boodschappers voor hygiëne voor de hele familie, een belangrijke stap naar een India zonder wildpoepen en wildplassen.

De dagelijkse realiteit

Maar het probleem is complex en lastig aan te pakken, want er is niet alleen een gebrek aan faciliteiten, dat met geld op te lossen is, ook culturele gebruiken spelen een rol. We spreken Anita, een onderwijzer op een overheidsschool in het dorp Sathamangalam in Zuid-India om daar meer over te weten te komen. "Ten tijde van de aankondiging van de premier hadden 495 van de 714 huizen in het dorp geen toilet. De meeste dorpelingen hebben niet genoeg grond tot hun beschikking om

Tekst: Catherine Gilon
Beeld: Bala Subramaniam
Foto: Sasikumar Ramachandran

überhaupt een huis te bouwen, een toilet is dan geen prioriteit. De lokale overheid geeft ons 20.000 roepies (293 euro) per huis om een toilet te bouwen, maar de armen kunnen het zich nog steeds niet permitteren." En hoe zit het met door de overheid gefinancierde openbare toiletgebouwen? "We hebben zo'n gebouw maar de watervoorziening werkt niet. Een andere reden waarom mensen aarzelen om een toilet te bouwen is vanwege het slechte afvoersysteem. Steden hebben een riolering, maar in de dorpen zijn alleen septic tanks waar menselijk afval in terecht komt, die leeggepompt moet worden als hij vol is." De school waar Anita werkt heeft geen toiletvoorziening en de kinderen gebruiken het toilet van de buren voor hun ontlasting. Kanammal, een 70-jarige buur, mengt zich in ons gesprek. "We zijn gewend om het veld in te gaan in de vroege morgen. We houden niet van toiletten binnen in onze huizen. We willen niet poepen waar we ook eten." Die gewenning, een culturele gewoonte, dat is nog het lastigste om aan te pakken.

Innovatieve oplossingen

Hoewel er dus zowel culturele als praktische oorzaken zijn te noemen voor India's toiletprobleem, wildpoepen en -plassen kan en moet gestopt worden. Vrouwen en kinderen worden het meest getroffen door dit fenomeen. Onder meer slangenbeten zijn gevaarlijk en voor vrouwen is het niet veilig om het duister in te wandelen in de vroege ochtend. Jaarlijks overlijden 140.000 Indiase kinderen voor hun vijfde levensjaar aan diarree, zegt Water Aid. Elke seconde sterft er een kind door het in contact komen met menselijke ontlasting. Dit terwijl deze ziekten relatief gemakkelijk te voorkomen zijn.

Dokter Pawankumar Patil, wetenschapper in public health en werkzaam in de provincie Maharashtra (centraal West-India), besloot zich hiervoor in te zetten, zelfs met de weinige middelen die hij had. Hij bouwde een robuuste Indiase versie van het internationale Tippy Tap-project waarbij handen wassen gestimuleerd wordt met een simpel watertapsysteem. Met een paar stokken, een touw, een jerrycan water en een stuk zeep ging hij aan de slag. "Onze scholen hadden toiletten, maar geen kranen om handen te wassen. Ik wist dat om diarree (met soms de dood tot gevolgd) te voorkomen, handen wassen cruciaal is. Dus bouwde ik deze taps buiten de scholen en gemeenschapsgebouwen." Hij gebruikte speelse actieliederen om de kleintjes mee te krijgen en voerde religieuze ceremonies uit om volwassenen erbij te betrekken. Dit werkte en binnen de kortste keren had zijn hele dorp schone handen.

Recentelijk zijn er ook andere inspirerende verhalen over hoe vrouwen van het Yuva Forum hun eigen toiletten bouwden in Ratanput. En er is het verhaal over 'Dabba Dhol' jongensgangs die de waterkannen leeg gooien wanneer er ook maar één dorpeling in het openbaar zijn behoefte doet. Er worden zelfs overheidscampagnes gevoerd waarbij mensen een bioscoopkaartje voor de populaire film Kibali krijgen wanneer zij een toilet in hun huis bouwen: 'bouw een toilet en zie je superster Rajini op het witte doek!' Na het overheidsinitiatief hebben al twee staten een toilet in élk stedelijk huishouden. De verandering gaat langzaam maar is dus zeker gaande.

Doneer een toilet!

Volgens Zuster Vimala van het Auxilium Kindertehuis in Avadi zijn daar elf toiletten aanwezig die goed onderhouden worden, hoewel het er drie minder zijn dan aanbevolen. Maar wanneer het regent, worden de stoepen eromheen nat en overstroomt de hele boel. "We willen de niveaus verhogen, anders gaan de meisjes niet naar het toilet als het regent." Met alle gevolgen van dien. Net zoals in scholen zijn ook de toiletten in de ziekenhuizen van FSJ een aandachtspunt. Zuster Rexline, de directrice van het ziekenhuis, zegt dat daar niet zozeer te weinig toiletten zijn, maar een gebrek aan schone riolering is de grootste uitdaging.

Stichting Thomas Bouwprojecten speelt hierin een aanzienlijke ondersteunende rol. De stichting bouwt toiletgebouwen in of bij zowel scholen als ziekenhuizen van de FSJ. Dit geeft de kinderen die anders smerige toiletten moeten gebruiken of het veld in moeten waardigheid, privacy en het allerbelangrijkste: veiligheid. Samen met de zusters helpt de stichting zo mee om het immense probleem rondom sanitaire voorzieningen op te lossen, van de bouw van toiletten tot onderhoud en het creëren van bewustwording.

In het jubileumjaar 2017 start Thomas Bouwprojecten met een nieuwe campagne om fondsen te werven voor deze belangrijke oplossingen. Dus: Doneer een Toilet! Houd de website www.thomasbouwprojecten.nl in de gaten.

Tekst: Catherine Gilon
Beeld: Bala Subramaniam

Wanneer Nederlanders aan India denken, komt bij velen de heilige koe, felgekleurde kleding en het kastensysteem op. Dit maakt deel uit van de hindoeïstische cultuur en religie, die diep verweven is met de Indiase cultuur in het algemeen. De meerderheid van India is inderdaad hindoeïstisch: bijna 80 %. Maar hoe zit het met de rest van de bevolking? Onze correspondent Catherine Gilon ging op zoek naar de achtergrond van de katholieke Fransiscanesser Zusters met wie de drie Thomasstichtingen samenwerken, en vroeg hen zelf hoe zij dat in het dagelijks leven ervaren.

Katholieke zusters in Hindoeïstisch India

Wist u dat er bijna 28 miljoen christenen zijn in India - 2,3% van de totale bevolking - waarvan 19 miljoen katholiek? Hoe leven deze katholieken in overwegend hindoeïstisch India? Is er sprake van conflict, zoals op veel plaatsen in de wereld waar mensen met verschillende religieuze achtergronden samenleven?

Het christendom bereikte India in het jaar 52 na Christus toen apostel Thomas begon met preken in Muziris, in het huidige Kerala in Zuid-India. Tot op de dag van vandaag is Kerala de grootste christelijke staat met meer dan 6 miljoen christenen. De eerste generatie christenen van Sint Thomas waren bekend onder de naam Nasrani, dat betekent 'volgers van Jezus van Nazareth'. Later kwamen de westerse missionarissen om het christendom in India te verspreiden.

Één van die missionarissen was de Tilburgse pater John Aelen, die in 1879 naar India reisde om daar het woord van God te verkondigen. Hij werd parochiepriester in de Sint André kerk in Vepery, Chennai. Gedurende deze periode werd de pater diep getroffen door de in zijn ogen inhumane behandeling van de 'panchamas', de laagste kaste in India die ook wel dalits of 'onaanraakbaren' worden genoemd.

Pater Aelen stichtte de Congregatie van Franciscanesser Zusters van Sint Jozef op 13 februari 1883 in Vepery. Hij startte een school voor meisjes, de eerste stap richting 'Een Integrale Bevrijding in Solidariteit met de Onderdrukten en Vertrapten, met de expliciete nadruk op vrouwen en meisjes.' Zo begon de heilige reis van de Franciscanesser Zusters voor het verbeteren van de levens van de armen. De zusters begonnen met onderwijs, later aangevuld met ziekenzorg, maatschappelijk werk en beroepsopleidingen.

Een vervlechting van gebruiken

Hoewel het christendom zich door de missionarissen uit allerlei Westerse landen razendsnel verspreidde in India werden de gebruiken aangepast aan de Indiase levensstijl. Het begon met het vieren van de mis in regionale talen en langzaamaan werd de witte kledingtraditie vervangen door de safraankleurige sari. Safraan is in het hindoeïsme de heilige kleur die staat voor de religieuze onthouding. Ook huwelijksrituelen in India hebben zowel katholieke als Indiase elementen: de bruid en bruidegom wisselen niet alleen ringen uit, maar ook bloemenkransen. Jaimala heet dat, en het staat voor het elkaar accepteren.

Het omhangen van de Mangalsutra - een ketting als het heilige symbool voor een gehuwde Indiase vrouw - om de nek van de bruid vormt het slotstuk van de ceremonie. De katholieke versie van de Mangalsutra is meestal een hart met een kruis. De Franciscanesser Zusters in India dragen het Tau-kruis, als het signatuur van Sint Franciscus van Asisi en als symbool van hun verplichting tot God.
Ondanks deze vervlechting zijn er ook geweldsincidenten tegen christenen voorgevallen, met name tegen missionarissen, die verweten werden dat ze hindoes dwongen zich te bekeren. Vooral in het Kandhamal district in de Indiase staat Odisha is er in verscheidene periodes sprake geweest van geweld tegen christelijke missionarissen die met lokale stammen werkten. Volgens de stammen dwong de kerk hen hun land af te staan en zich te bekeren. Dit leidde tot hevige onlusten en geweld in de jaren 2000.

De meest verontrustende herinnering is de moord op Graham Staines, een Australische christelijke missionaris die zich inzette voor ongeletterde hindoestammen en leprapatiënten in Odisha. In de nacht van 22 januari 1999 werd hij levend verbrand samen met zijn twee zoons. Gedurende de onlusten die daarop volgden verloren ongeveer 45 christenen hun leven, 1400 huizen werd afgebrand en velen vluchtten.
Zuster Prudentia herinnert zich de onlusten van toen nog goed. "Ik ging naar Odisha na die periode, maar ik zou niet zeggen dat 'dé hindoes' verantwoordelijk waren voor het geweld. Het was een groep extremisten en die vind je in alle religies, ook binnen het christendom."

Het hindoeïstisch kaste systeem

Volgens het hindoeïstische kastensysteem wordt de samenleving verdeeld in vier kasten: Brahmins (leermeesters), Kshatriyas (krijgers), Vaishyas (handelaren) en Shudras (arbeiders). Buiten dit systeem staan de Panchamas, oftewel de onaanraakbaren. Volgens het Hindoeïsme, waarin men ook in reïncarnatie gelooft, zijn de kasten erfelijk: de zoon van een Brahmin zal ook een Brahmin zijn ongeacht de opleiding of het beroep dat hij nastreeft. Huwelijken tussen verschillende kastes worden ontmoedigd. Hoewel kastediscriminatie verboden is en de overheid zelfs quota's toepast voor banen, functioneert het systeem nog steeds. Zelfs christenen en moslims volgen het kastesysteem tot op de dag van vandaag, hoewel minder streng. Veel Indiërs uit lagere kasten hebben zich tot het christendom bekeerd in de hoop op een betere baan of toekomst.

In het dagelijks leven

Als je Zuster Josephine vraagt hoe het is om non te zijn, behorende tot de katholieke minderheid, glimlacht ze. Van de haat van sommige hindoes jegens christenen merkt zij niks in het dagelijks leven. “In onze dorpen worden de zusters erg gerespecteerd en iedere keer dat we hen bezoeken, kome mensen ons vragen of we ook voor hun gezinnen willen bidden. Ze vieren zelfs onze feestdagen mee, vooral Kerstmis, en ze gaan ook mee op bedevaart naar onze heiligdommen. Over het algemeen aanbidden hindoes moeder Maria om haar vroomheid en ze bidden vaak tot haar.” In het hindoeïsme bestaan vele goden naast elkaar, en veel hindoes geloven inderdaad in vormen van Moeder Gods. Ze zien Maria als een goedaardige godin die hen kan helpen in moeilijke tijden. Zuster Josephine ervaart veel respect van de meeste hindoes in Zuid-India.

Zuster Rexline, die meerdere jaren ervaring heeft met publieke instanties, is het daar mee eens: “Ik heb in al die jaren geen enkel probleem gehad met onze hindoevrienden. We hebben altijd vreedzaam samengeleefd en ze hebben altijd onze initiatieven voor de samenleving gesteund. We vertonen uiterlijk wel verschillen maar het gaat erom hoe we leven. Mensen zien ons zelfs vaak als inspiratiebron,” lacht ze terwijl ze haar patiënten helpt.

Zuster Prudentia gaat nog steeds gekleed in het kraakhelder wit. We vragen haar wat zij vindt van nonnen die kiezen voor de Indiase sari of die andere rituelen gebruiken in de mis, zoals het offeren van Arati - het aansteken van een lont dat gedrenkt is in gezuiverde boter (ghee) of het gebruik van kamfer om de goden respect te betuigen. Ze is van mening dat hoewel bepaalde aanpassingen in de mis nodig zijn, zoals het vieren van de mis in de lokale taal, maar “te veel aanpassingen aan de Indiase gebruiken, zoals dramatische rituelen, zijn niet goed, denk ik.” Ze voegt toe: “Wat we dragen is niet belangrijk, het gaat erom hoe oprecht we zijn tegen anderen. Mensen zullen je accepteren als je eerlijk bent tegen jezelf en tegen hen.”

Hoewel de katholieken een minderheid zijn, hebben ze veel vrijheid in het uitoefenen van hun rituelen, zoals processies op straat of het vieren van feestdagen. Maar Zuster Josephine geeft toe: “Sommige ouders vragen ons om geen lessen aan religie te besteden, maar alleen onderwijs te geven, vooral nadat bekend werd dat er sprake was van gedwongen bekering in Odisha. Maar de Franciscanesser Zusters hebben een goede relatie met hun hindoecollega’s en ze worden vaker wel dan niet gerespecteerd om hun werkzaamheden. De zusters geloven dat hun leven op zich de boodschap is die de Heer wil overbrengen. Samenwerken hoort daarbij. Zuster Rexline wijst op het kruis in de kapel: “Dat beeld is gegraveerd door een hindoeïstische beeldhouwer.”

Tekst: Caroline van Slobbe

De Vrijwilligers

In deze THOMAS de eerste editie van de portretreeks 'De Vrijwilligers'. Wie werken er achter de schermen van de Thomasstichtingen? Wat doen zij in het dagelijks leven? En hoe kwamen ze bij de stichting terecht? We spreken drie vrijwilligers: Michiel Rozendaal verruilde het platteland voor de grote stad, stapte uit zijn comfortzone en overwon zijn reisangst om voor de stichting naar India te reizen. Hans Schiebroek richtte bijna 25 jaar geleden Stichting Thomas Bouwprojecten op en reisde wel 30 keer naar India als projectleider én voor zijn hobby. En als laatste Martijn Wagener, voor wie streven naar duurzaamheid en een betere wereld de rode draad van het leven is.

"Je moet je capaciteiten inzetten voor de samenleving"

Niet alleen bij de Thomas Stichting voor Jongeren is Michiel Rozendaal (34) de man van de centen, waar hij streng op let. Dag in, dag uit stelt hij als zelfstandig assistent accountant jaarrekeningen samen, maakt hij de financiële dossiers van klanten op, en begeleidt hij jonge collega's. Na de Gemeente Utrecht, waar hij na een stage bleef hangen, kwam hij via twee andere kantoren uiteindelijk terecht bij Horlings Accountants in het chique Amsterdam Zuid, waar hij doorgroeide vanaf de administratie van klanten tot samensteller van jaarrekeningen. Inmiddels werkt hij er tien jaar, en "dat bevalt heel goed. Ik vind het leuk om betrokken te zijn bij klanten, en allerlei zaken voor ze te kunnen uitzoeken. En ik houd van de open werksfeer en de vrijheid." Inderdaad, vrijheid: we kunnen gewoon met hem in gesprek op kantoor, waar Michiel een spreekkamer heeft gereserveerd tussen zijn werkzaamheden door. Al op de havo merkte hij dat cijfers en economie hem wel lagen, vooral het boekhoudkundige gedeelte. Lang hoefde hij dus niet te twijfelen om de richting van accountancy op te gaan. Zijn deeltijd HBO-studie heeft hij helaas stopgezet toen zijn vader ernstig ziek werd. Dit heeft veel teweeggebracht in Michiels leven. Zijn studie heeft hij niet afgemaakt, en ook zijn baan pauzeerde hij toen zijn vader later aan de ziekte overleed. Het was een moeilijke periode, maar hij pakte de draad en zijn baan weer op, net als zijn werk voor de Thomas Stichting voor Jongeren. En ondanks zijn tikkeltje reisangst ging hij tóch naar India. "Misschien een beetje met mijn vader in gedachten. Dat hij trots op me geweest zou zijn."

Hoe ervaarde je die eerste reis naar India?

"Verschrikkelijk! In eerste instantie dan. Tijdens de vlucht sliep ik niet en door miscommunicatie was Zuster Prudentia op een ander gedeelte van het vliegveld om me te zoeken, dan waar ik al vijf uur stond, midden in de nacht. Toen moest ik gelijk nog een nacht doorbrengen in de trein. Het heeft me een week gekost om bij te komen van alle spanning, het slaapgebrek en misselijkheid van die reis zelf. Ik zat in een soort overleefmodus. Sowieso ben ik eigenlijk helemaal geen 'reiziger', was nog nooit buiten Europa op vakantie geweest, en kon me weinig voorstellen bij een ontwikkelingsland als India. Die eerste reis voelde ook meer als een verplichting: iedereen van de stichting moest er een keer heen, om de boardings te controleren, maar ook om zelf te zien hoe het daar is. Anders heb je die emotie en betrokkenheid ook niet.

"De indrukken van Chennai, van de dorpen, en van de zusters drongen die eerste week nog maar weinig tot me door. Ik dacht alleen maar: wat doe ik hier? Gelukkig kwam dat beetje bij beetje, en toen zag ik helder waar ik het allemaal voor deed. Ik had het logische besef: de kinderen die hier in een boarding zitten, hebben betere kansen dan anderen. Het is goed werk wat we doen."

Hoe kwam je bij de Thomas Stichting terecht?
"Dat was via een klant van mijn kantoor, zij is een vriendin van Kristine (de zus van Lucia Schiebroek, red.). De stichting zocht een penningmeester, en die klant dacht aan mij omdat ik bij haar bedrijf ook de boekhouding ondersteunde. Ik vond wel dat ik mijn capaciteiten in mijn vakgebied kon inzetten voor het goede doel. Een stukje verantwoordelijkheidsgevoel, denk ik. Na de eerste vergadering dacht ik: ik moet het maar gewoon doen.

"Aan het begin was het erg aftasten: ik vond het lastig dat ik geen sterke band met India had. Als je er zelf niet geweest bent, is het moeilijk om je het doel voor te stellen, dan heb je er geen gevoel bij waar je het precies voor doet. Ik ben ook niet direct emotioneel, meer van de ratio."

Waarom zet je je dan toch al zes jaar zo hard in?
"Ik wil doorzetten, niet direct opgeven. Ik wist ook dat ik het gewoon kon. Mensen met bepaalde capaciteiten moeten die ook inzetten voor een ander, vind ik. Dat is dus dat verantwoordelijkheidsgevoel voor de samenleving. En ik vind het doel zelf zeker goed! Ik sta er alleen heel zakelijk in, minder meelevend, maar meer gericht op de kansen die we creëren voor de kinderen. Deze kinderen hebben meer kansen dan zij die achterblijven. En toen ik er eenmaal was, deed het natuurlijk echt wel wat toen ik met zo'n kind praatte. Toen kreeg ik er meer gevoel bij, wat ik in het begin miste."

Hoe is het nu als je daar bent?
"Ik houd nog steeds niet van de treinen daar, met die toiletten. Ik ben helemaal niet, eh... zelf altijd zo netjes. Maar toch vreet ik me helemaal op als ik weet dat ik daar toch een keer heen moet. Ik reis nu wel met veel minder spanning daarheen. Als ik op het vliegveld aankom, ruik ik die typische geur weer, en dan is het goed. De tweede reis was met mijn moeder samen, dat was ook heel bijzonder om met haar te delen. Zij zei tegen me: 'Goh, dát heb je me allemaal niet verteld na die eerste reis!'. Maar ik vond het lastig uit te leggen, nog steeds. Hoe vertel je wat je daar allemaal ziet? Voor mij voelt het alsof ik in een soort film leef daar, alsof het niet de realiteit is. De chaos, koeien op de weg, hoe mensen überhaupt in het verkeer rijden, en het afval... dat voelt allemaal zo onwerkelijk. Niet negatief hoor, het is geen vervelende film! Maar wel anders.
"Je moet ook accepteren dat niet alles gaat zoals jij het gewend bent of het het liefst zou zien. Ik vertrouw sterk op de inzet van de organisatie daar, op de zusters. En dat moet ook, want zij zijn er dagelijks mee bezig, en wij zijn hier in Nederland. Wij komen alleen maar kijken of die boardings er degelijk uitzien, en of het geld goed terecht komt en alles klopt. Ik controleer de kasboeken en de bonnen. En dat is over het algemeen netjes in orde."

Wat doe je naast de financiën nog meer?
"Ik ben zijdelings bezig met projectjes die de zusters en de kinderen op de boardings kunnen helpen. Een vriend van mij wees mij bijvoorbeeld op veilige en schone kooktechnieken die onder meer in Afrika worden gebruikt en op een systeem dat water op een vernieuwende manier filtert tot schoon drinkwater. Dat stukje innovatie kunnen we heel goed gebruiken. Daar ben ik in mijn hoofd wel veel mee bezig omdat ik het erg interessant vind. Dat is allemaal nog niet concreet hoor, maar het zou mooi zijn als we daarmee aan de slag kunnen."

“Ik vond het een mooie bouwkundige uitdaging”

Ik spreek Hans Schiebroek (82) in zijn huis in Eersel, een boerderij van meer dan een eeuw oud. Hij kocht het ruim veertig jaar geleden voor 40.000 gulden, toen er nog een stal in zat, en heeft zelf het ontwerp gemaakt om er een woonhuis van te maken. Veel authentieke elementen zijn bewaard gebleven. Samen met zijn vrouw Mary woont hij er sinds die tijd.

Bouwkunde stroomt bij Hans door zijn aderen. Hij heeft in Delft aan de Technische Universiteit gestudeerd, werkte bij PTT op de afdeling Gebouwen, en later in Rotterdam bij een architectenbureau. Maar het grootste deel van zijn leven was hij in loondienst bij het bedrijf van zijn twee oudere broers Cor en Chiel, die een adviesbureau op het gebied van bouwconstructies hadden.

Voor zijn inzet voor Stichting Thomas Bouwprojecten is hij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Naussau. Hans zijn geheugen laat hem niet in de steek en hij vertelt ronduit en gedetailleerd over zijn leven, van zijn jeugdjaren tijdens de oorlog tot de bouwprojecten in India en de geschiedenis van de VOC, een andere passie.

Wanneer ging u voor het eerst naar India?

“Toen Cor met zijn gezin in India geweest was, ruim een jaar na het overlijden van Lucia, beschreef hij mij de woontoestand in Avadi en het gebrek aan eigen ruimte voor die kinderen. Hij vroeg me op kantoor: wil jij naar India gaan en daar een plan maken voor een gebouw voor betere huisvesting voor die meisjes? Hij zou de reis betalen, ik moest alleen mijn vakantie ervoor opgeven. Ik heb ja gezegd omdat ik wel geïnteresseerd was, ik was wel benieuwd naar India, daar was ik nog nooit geweest. En ik had natuurlijk ook een uitdagende bouwkundige taak te verrichten. Toen Zuster Rexline eens op bezoek was bij Cor zijn gezin in Nederland, ben ik met haar mee terug naar India gereisd. Dat was in 1989.”

Wat deed u tijdens die eerste reis en hoe ervaarde u dat?

“Die eerste reis was een openbaring, moet ik zeggen. Zuster Rexline en ik werden door een grote menigte ontvangen - zij was natuurlijk een aantal weken weggeweest - en dat was allemaal heel hartelijk. Ik werd in het hospitaal in een kamertje ondergebracht, gewoon een patiëntenkamertje. Vanuit het hospitaal ben ik naar Avadi gegaan en daar heb ik de kinderen ontmoet. Het was een hele nieuwe ervaring. Ik was geen

meisjes gewend omdat Mary en ik twee zoons hebben. Die meisjes waren zo lief en aardig. En als je zag wat ze aten, iedere dag hetelfde, maar nóóit heb ik een kind horen klagen. Ze wisten gewoon: dit is het.

"Ik zag hoe die kinderen leefden: in een gebouw met een golfplaten dak, dat betekent geen isolatie en het wordt enorm heet als de zon schijnt. Maar het muurwerk was buitengewoon sterk, zo ook de fundering. en ik constateerde dat daar gemakkelijk een verdieping bovenop kon. Ik had wat tekenmateriaal meegenomen, dus heb ik het ontwerp gemaakt. De zusters hadden besloten om het hele gebouw ter beschikking te stellen voor de kinderen, ook klaslokalen mochten omgebouwd worden tot recreatieruimte, huiswerkruimte, etcetera. Ik had een meubelmaker ontmoet, dus ik maakte een ontwerp voor de stoelen en tafels en ander meubilair. Er stond namelijk niks, de klassen waren leeg, de kinderen zaten op de grond.

"Toen heb ik het ontwerp thuis uitgewerkt en dat liet ik aan mijn broer en de Jongerenstichting zien. Het zou zo'n 150.000 gulden gaan kosten. Nu is mijn werk klaar, dacht ik. Maar... toen kwam de aap uit de mouw! Zij zeiden: prima ontwerp, maar wij gaan dat niet financieren. Want het geld dat wij krijgen is voor het onderwijs, voeding en de kleding van die kinderen, en niet voor de bouw. Toen ben ik zelf geld bij elkaar gaan scharrelen."

Hoe kreeg u die 150.000 gulden bij elkaar?
"Dat was een flinke opgave. Als eerste stapte ik naar de school van onze kinderen, hier in Eersel. Ik had een projectvoorstel met de beschrijving, foto's en de bouwtekening: alles erop en eraan. De schooldirecteur organiseerde een sponsorloop en dat sloeg aan, het leverde geloof ik 15.000 gulden op. Dat deed ik ook bij kennissen en vrienden, en in de parochie. Ik heb zelfs een verhaal in de kerk gehouden. Zo kwam er langzaamaan geld binnen, zo'n 50.000 gulden. Ik had gehoord dat Buitenlandse Zaken ook projecten ondersteunde, dus ging ik naar Den Haag en daar kreeg ik na een jaar van allerlei aanvragen en formulieren ook 50.000 gulden. Toen moest ik nóg 50.000 gulden hebben, maar mijn mogelijkheden waren wel uitgeput. Mijn broer Cor tipte me toen: schrijf Marcel van der Linden eens, dat is een grote aannemer uit Sint Michielsgestel en een relatie van het kantoor. Hij bleek een belangrijk persoon en is er momenteel nog steeds bij betrokken. Na een week kreeg ik het antwoord dat zijn bedrijf de laatste 50.000 gulden voor zijn rekening zou nemen."

Bouwen in India was nog onbekend terrein, hoe ging u te werk?
"Toen ik het geld bij elkaar had ben ik weer naar India gereisd en hebben we de aanbesteding gedaan. Ik had Pater d'Souza ontmoet in het ziekenhuis. Hij had geen opleiding in de bouw gevolgd, maar had allerlei gebouwen voor het bisdom gebouwd en ontzettend veel kennis uit de praktijk opgedaan. Die expertise had ik nodig, want het klimaat en de aarde zijn totaal anders in Zuid-India, dus bouwen is daar ook anders. Hij had ook enorm veel relaties, en ik kon een betrouwbaar netwerk wel gebruiken.

"Pater d'Souza hield het toezicht en na een half jaar ben ik er zelf weer heen gegaan. Toen het af was, een jaar later, ben ik met mijn vrouw naar India gereisd. De zusters hadden een feestelijke opening georganiseerd, daar zijn ze heel goed in."

Dus dat was het eerste project van Stichting Thomas Bouwprojecten?
"Nee, die stichting bestond toen nog niet, het was een bouwproject van de Thomas Stichting voor Jongeren. Maar gelijk erachteraan kwam ik in Vepery terecht, een wijk in Chennai. Daar zag ik vergelijkbare taferelen als eerder in Avadi, en we besloten ook daar een project te starten. Ik had daar wel zin in, want ik vond het zo leuk om iets voor die kinderen te betekenen. Ik vond het ook een mooie bouwkundige uitdaging, om een goed ontwerp te maken met zo min mogelijk middelen.

"Al snel daarna werd besloten dat er een aparte stichting opgericht moest worden om de geldstromen gescheiden te houden van de Jongerenstichting. Stichting Thomas Bouwprojecten is in 1992 opgericht. Het ene project volgde op het andere."

Hoe vond u het om te stoppen, twee jaar geleden?
"Toen ik tachtig werd in 2014 vond ik het tijd om het over te dragen. Niet dat ik het te zwaar vond, maar vooral de reizen naar India waren toch altijd pittig, intensief, en het klimaat is heftig. Bovendien had ik het al 25 jaar gedaan. Ik reisde twee jaar geleden voor het laatst naar India namens de stichting, en toen is Jos Dijkers meegegaan, die was enthousiast om het over te nemen. De zusters hadden een afscheidsceremonie voor me georganiseerd waar Zuster Prudentia een mooie speech gaf. Dat was wel emotioneel, ik had een sterke band met de mensen daar. Maar ik was vooral heel blij dat ik zoveel heb kunnen doen daar, en heb het werk met vol vertrouwen overgedragen aan Jos. Maar ik voel me er nog steeds zeer bij betrokken."

Waar houdt u zich sindsdien mee bezig?
"Naast de Thomasstichting was ik ook betrokken bij de restauratie van monumenten voor de Nederlandse ambassade in Delhi. Omdat we een schoolproject hadden in Pulicat kwam ik in aanraking met het VOC-erfgoed daar: een monumentaal kerkhof, oude woningen, de resten van het fort. Mijn onderzoek in het Rijksarchief in Den Haag leverde me een oude plattegrond op waarop nóg een begraafplaats stond aangegeven, maar toen ik daar de volgende keer aan kwam bleek dat die zo goed als verdwenen was. Ik heb toen met een speciale donatie van Bouwbedrijf Van der Linden het oudste VOC-kerkhof in India in ere kunnen herstellen. Momenteel ben ik nog bezig om een ander monumentaal kerkhof in India voor verval te behoeden. Ook van dit werk heb ik nog steeds veel voldoening."

“Ik haal veel energie uit nieuwe initiatieven”

Duurzaamheid en het streven om de wereld iets beter of mooier te maken, dat is de rode draad in het leven van Martijn Wagener (46). Met zijn heldere visie gericht op verduurzaming van de energiesector richtte hij in 2012 zijn eigen bedrijf Virida BV op, waarmee hij advies geeft aan bedrijven over groene energie en de ‘bio-based economy’: een omwenteling naar een economie die draait op biobrandstoffen in plaats van fossiele brandstoffen. “Steeds meer bedrijven zoeken naar een manier om groener te ondernemen, maar comfort en kosten spelen ook een grote rol. Het dilemma dat daar uit voort komt, vormt de uitdaging voor Virida.” Momenteel werkt hij vooral voor Grassa, een bedrijf dat plantaardige reststromen wil raffineren, en voor de Bio-Energiecentrale Cuijk, beide als (mede-)directeur.

Niet alleen vanwege de start van zijn eigen bedrijf was 2012 een bijzonder jaar. In dat jaar sloot hij zich namelijk ook aan bij de Stichting Thomas Bouwprojecten als voorzitter, geïnspireerd door de verhalen over India van Hans Schiebroek. Helaas kon hij die verhalen niet in India met eigen ogen zien. Want halverwege weer datzelfde jaar werden er bij hem snel verergerde nierproblemen geconstateerd. Hij maakte nog net de jubileumviering van de stichting mee, begin november, maar vlak daarna onderging hij een niertransplantatie met een nier van zijn vader (die nu 80 jaar is). Gelukkig ging alles goed, maar hij is er bijna een jaar tussenuit geweest. Sindsdien kan hij door bepaalde medicatie nooit naar ‘risicogebieden’ zoals India reizen.

Met Martijns gezondheid gaat het nu stukken beter. Zijn hoofd zit vol met ideeën, die hij energiek uitwerkt; niet alleen voor zijn eigen bedrijf en zijn klanten, maar ook voor de stichting. Met het pleidooi van bestuursgenoot Siet Egas Repáraz om het verstofte ‘projectnieuws’ te moderniseren wilde hij dan ook meteen aan de slag. Daaruit kwam het magazine voort dat nu voor u ligt. We spreken hem op de valreep, voordat hij helaas afscheid zal nemen als voorzitter van de Stichting Thomas Bouwprojecten.

Hoe kwam je op het idee voor dit gezamenlijke magazine van de drie Thomasstichtingen?

“Siet pleitte ervoor om het projectnieuws van Thomas Bouwprojecten te vernieuwen. Dat projectnieuws was geschreven vanuit de techniek van de bouwprojecten in India, maar ging niet over het leven van de kinderen daar. Toen dacht ik: laten we de handen ineen slaan met de

andere twee stichtingen om ons gezamenlijke verhaal naar buiten te brengen: het verhaal van de arme Indiase kinderen die we helpen om een betere toekomst te krijgen, om zo meer betrokkenheid te creeëren van donoren en andere geïnteresseerden. Ik denk dat je juist mensen aanspreekt door persoonlijke verhalen. Ook bij de stichting zelf gaat niet om het bouwen zelf maar juist om het helpen van de kinderen. Met de THOMAS, een magazine met professioneel geschreven achtergrondverhalen en mooie beelden, denk ik dat we een nieuwe doelgroep van donateurs kunnen aanboren. Dit kost natuurlijk geld, en dat willen we liever in India besteden, maar ik ben ervan overtuigd dat we op deze manier aandacht kunnen vragen voor ons goede doel. Daarmee verwacht ik dan ook dat we deze investering weer ruim kunnen 'terugverdienen'."

Hoe kwam je voor het eerst met de stichting in contact?

"Dat is een grappig verhaal. In 2008 werkte ik in Den Bosch bij Essent en mijn vrouw Laetitia kreeg een nieuwe baan in het Máxima Medisch Centrum in Veldhoven. Ons huis in Breukelen was nog niet verkocht en we bivakkeerden door de week in een 'chalet' (lees: stacaravan). In de winterperiode viel deze vakantieoplossing toch wat tegen. Vlak voor kerst was Laetitia het zat en zijn we op zoek gegaan naar een tijdelijk maar comfortabel onderkomen. Op Marktplaats zochten we naar een geschikte huuroptie, en zagen we de boerderij van Hans Schiebroek in Eersel staan, hij verhuurde een appartement er aan vast. Daar hebben we uiteindelijk ruim anderhalf jaar gewoond en onze oudste dochter Janneke is er geboren."

"Eersel beviel ons wel, dus we hebben er uiteindelijk ook ons eigen huis gevonden. De laatste paar weken in de zomer van 2009 konden we echter ons nieuwe huis nog niet in en hadden Hans en Mary alweer nieuwe huurders. Toen hebben we bij hen in huis gelogeerd, en veel koffie gedronken samen. Toen hij later, in 2011, eens de post kwam brengen in ons nieuwe huis, vertelde hij dat de stichting op zoek was naar bestuursleden. Samen met Leo Verhagen ben ik er toen begin 2012 ingestapt. Omdat ik de enige was die werkte – de rest was allemaal gepensioneerd – werd ik voorzitter, dat was de minst belastende functie. Ik dacht toen, dit doe ik er wel 'even' bij. Ik vond het ook interessant om fondsen te gaan werven."

Waarom wilde je je hier graag voor inzetten?

"Hans had altijd prachtige en enthousiaste verhalen over India, dat vond ik wel interessant. En het doel dat ik nastreef in mijn werk, verduurzamen, is er vooral op gericht om de wereld een stukje mooier te maken. Daarbij voelde ik ook de morele verplichting om, als het goed met je gaat, ook iets voor de rest van de wereld te doen. Ik denk dat onderwijs daarvoor ontzettend belangrijk is, vooral voor meisjes. In India is het voor hen minder vanzelfsprekend dan voor jongens om naar school te kunnen en door te studeren. Om juist hen onderwijs te bieden versterkt hun positie in de maatschappij."

Hoe vond je het dat je niet naar India kon?

"Dat vond ik vooral aan het begin wel heel jammer. Ik vond de verhalen van Hans, die zo'n vijf weken per jaar naar India reist, heel indrukwekkend. Ik heb zelf een achtergrond in werktuigbouwkunde dus ik had die bouw wel graag willen zien en de cultuur daar willen ervaren. Daarnaast is het jammer dat ik nu minder de emotie en het gevoel erbij heb, want ik heb het nooit zelf gezien en ervaren. Maar ik ben vooral heel blij dat die niertransplantatie helemaal goed is gegaan. Het heeft zo moeten zijn."

Je stopt helaas met je vrijwilligerswerk. Wat heeft het werk voor Stichting Thomas Bouwprojecten je gebracht en wat wens je de drie stichtingen toe?

"Ik merk helaas dat de basis van de werkzaamheden mij steeds minder aanspreekt, daarom geef ik komend jaar het voorzittersstokje door. Maar ik heb er zeker voldoening uit gehaald. We hebben veel projecten kunnen realiseren, en het is een goedlopende organisatie met leuke, ervaren en zeer betrokken mensen. De meeste voldoening uit mijn werk voor de Stichting Thomas Bouwprojecten ligt voor mij in het samenwerken, het dichter bij elkaar brengen van mensen om samen iets groters te bereiken. Wat mij betreft is de vervolgstap dan ook dat de drie Thomasstichtingen nog meer gaan samenwerken, bijvoorbeeld betreffende het werven van fondsen en vrijwilligers. Ons verhaal is namelijk hetzelfde, alleen de uitwerking ervan is anders. Een eerste stap hierin is de gezamenlijk THOMAS-uitgave. Ik haal heel veel energie uit nieuwe initiatieven zoals deze en daar maak ik me graag hard voor."

Nu ga ik mijn tijd en energie, naast mijn werk, vooral besteden aan quality-time met mijn gezin. Ik ga zo met ze naar het bos, heerlijk."

In de volgende THOMAS:

Volgend jaar is het jubileumjaar van de Thomas Stichting voor Jongeren en Stichting Thomas Bouwprojecten. In de volgende THOMAS leest u daar alles over. Verder gaan we onder meer dieper in op de campagne voor betere hygiëne en schone toiletten, duiken we in de wondere wereld van Indiase dans, onderzoeken we de arbeidsomstandigheden in India en spreken we weer met drie Nederlandse vrijwilligers en Fransiscanesser Zusters.

Wat vond u van deze THOMAS? En wat zou u willen lezen in de volgende editie? Wij horen het graag! U kunt uw vragen, op- of aanmerkingen en verhaalideeën sturen naar: info@thomasbouwprojecten.nl